

VERSLAG d.d. 22 mei 2019 van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Economie en Middelen & aansluitend de vergadering van de FAC

Voorzitter: mw.ir. M. de Widt MPM

Aanwezig: CdK de heer Oosters, drs. P. van den Berg (gedeputeerde), drs. D. Straat (gedeputeerde), en mw. A.M.A. Pennarts (gedeputeerde);

J.J. Bart (GroenLinks), mw. H. Bittich (Denk), mw. A.C. Boelhouwer (GroenLinks), mr. B.M.H. de Brey MBA (VVD), mw. H. Chidi (D66), G. Coban (DENK), mw. F. Demir (DENK), R.G.J. Dercksen (PVV), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), drs. E.H.R. Dinklo (FvD), M.E.J. Eggermont (SP), mw.mr. N.M. Groen MA (GroenLinks), mw. N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), V.C. Janssen (VVD), H.J. Keller (PvdD), drs. A.H.L. Kocken (VVD), drs. J. van Oort (ChristenUnie), mw. A.M. Poppe (SP), A.G. van Schie (VVD), W. Ubaghs (PVV) en W. Wijntjes (CDA);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Drs. T.J. Dorst (griffier) en mw. W. Voorneman-Rijkers (verslag).

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter opent deze vergadering en heet de aanwezigen welkom in de eerste vergadering van de commissie Bestuur, Economie en Midden met aansluitend de vergadering van de FAC.

1.2 Vaststellen agenda

De voorzitter deelt het volgende mede:

- Bij agendapunt 2.4, het Statenvoorstel over het verzoek van de gemeenteraad van Utrecht om beschikbaarstelling van het Integis-rapport, hoort een advies van AKD. Tot afgelopen vrijdag heeft dit advies abusievelijk als 'geheim' op het Stateninformatiesysteem gestaan. Uiteraard betreft dit een openbaar stuk.
- Agendapunt 2.7, de Statenbrief verslag Europees Erfgoedjaar 2018, is nagezonden en staat derhalve 'ter bespreking' op de agenda. Zijn er fracties die hierover het woord willen, of kan het 'ter informatie' op de agenda?
De voorzitter constateert dat niemand behoefte heeft aan bespreking. Deze brief wordt nu ter informatie aangenomen.
Op verzoek van de ChristenUnie wordt deze brief wel voor de volgende vergadering geagendeerd, omdat er onvoldoende tijd was om dit stuk vooraf door te nemen.
- De fractie SGP heeft géén verzoek tot opwaardering gedaan m.b.t. agendapunt 4.1, 'Omzetting inhuur naar formatie'. Deze Statenbrief blijft daarom 'ter informatie' geagendeerd.
- De spreektijdenregeling wordt gehanteerd voor drie uur vergaderen. Dat betekent 9 minuten spreektijd voor iedere fractie.

Vervolgens herhaalt de voorzitter de 'spelregels', zoals afgesproken in het fractievoorzittersconvent:

- Bij opwaarderingen krijgen in eerste termijn alleen die fracties het woord, die het verzoek tot opwaardering hebben gedaan.

In tweede termijn mogen de andere fracties hun inbreng geven, alleen op die punten, die in het opwaarderingsverzoek aan de orde zijn gesteld.

- Na de bespreking van een Statenvoorstel zal de voorzitter samen met de commissie concluderen:
 - wat voor soort debat in PS wordt gewenst (hamerstuk, klein, normaal, groot)
 - over welke openstaande punten in PS zal worden gedebatteerd.

De heer Wijntjes is verbaasd dat de agendapunten van de commissie BEM worden doorgenummerd naar de FAC. Eerder is afgesproken dat het gaat om twee zelfstandig opererende Statencommissies. Hij heeft van de griffier begrepen dat er een aparte bijeenkomst wordt georganiseerd in het kader van de jaarrekening. Spreker wil daarnaast graag dat er een extra vergadering van de FAC wordt georganiseerd, waarin het gehele doorlopen proces rond de jaarrekening wordt weergegeven, evenals het politieke proces, en wat PS daarvan kunnen leren. Zo wordt duidelijk of PS dienaangaande al dan niet de goede weg hebben gekozen.

De voorzitter antwoordt dat de huidige vergaderingen van BEM en FAC uitsluitend vandaag achter elkaar zijn gepland. In het vervolg wordt de FAC vergadering apart gepland met een eigenstandige agenda.

De heer Dorst verduidelijkt dat er voor de behandeling van de jaarrekening 2017 twee momenten zijn georganiseerd: op woensdagochtend 26 juni vindt er een informatiebijeenkomst plaats waar technische vragen kunnen worden gesteld over de jaarrekening en het doorlopen proces. De accountant is daarbij aanwezig. Daarnaast wordt voorgesteld om 's avonds in een gezamenlijke commissievergadering BEM en FAC in één keer de jaarrekening 2017 in commissie te bespreken en niet meer, zoals voorheen te doen gebruikelijk, in iedere commissie. Dat heeft alles te maken met de tijdsdruk, wil men 10 juli in PS halen. De heer Wijntjes heeft zojuist verzocht een extra FAC vergadering in te lassen. Wordt dat voorstel gesteund, dan zal die extra vergadering plaatsvinden op woensdagavond 19 juni a.s., na de commissie BEM.

De heer Dercksen heeft geen behoefte aan een extra FAC vergadering. Hij vraagt waarover technische vragen kunnen worden gesteld, op basis van welk stuk, en wanneer kan hij dat verwachten.

Gedeputeerde Straat antwoordt dat GS op 18 juni een besluit over de jaarrekening zullen nemen. Direct daarna zal de jaarrekening 2017 aan PS worden gegeven.

Mevrouw Boelhouwer antwoordt dat GroenLinks het verzoek van het CDA steunt om een extra FAC vergadering in te lassen.

De heer Van Oort van de ChristenUnie sluit zich bij dat verzoek aan, maar pleit ervoor de extra vergadering een week later te houden ná het besluit van GS, bij voorkeur in de ochtend van 26 juni.

De voorzitter wijst erop dat dit niet in de agenda kan worden ingepast.

De heer Dorst geeft aan dat 3 juli een uiterste mogelijkheid is voor een extra commissievergadering FAC.

De voorzitter polst of er behoefte is aan een extra vergadering van de FAC. Zij constateert dat de commissie daar in meerderheid behoefte aan heeft. Datamogelijkheden zijn 19 juni of 3 juli. De griffie zal zich daarover beraden en zal terugkomen met een passend voorstel.

Met in achtneming van het voorgaande, wordt de agenda vastgesteld.

1.3 Mededelingen

Gedeputeerde Pennarts informeert de commissie over de voortgang rond de **Beeldentuin Jits Bakker**. De provincie Utrecht en de gemeente De Bilt kregen destijds per motie de opdracht om de beeldentuin op de huidige locatie te handhaven, maar kwalitatief beter in te passen tegen zo laag mogelijk kosten. Dat lijkt nu heel goed te lukken. Daar wordt aangewerkt door HUL en de gemeente De Bilt. De provincie Utrecht is de economische en juridische eigenaar van die beelden. De provincie wil een kleine investering in deze beeldentuin doen maar daar komt zij t.z.t. op terug.

1.4 [Verslag van 11 februari 2019](#)

Het verslag van 11 februari jl. wordt conform vastgesteld.

1.5 [Rondvraag](#)

De heer Van Schie memoreert dat de Nederlandse inzending het Eurovisiesongfestival heeft gewonnen. Dat biedt stad en provincie Utrecht een mooie kans dit festival in 2020 naar deze regio te halen. Het is een verbindend festival dat breed draagvlak in de samenleving kent. De VVD vraagt of GS bereid zijn om samen met de gemeente Utrecht, de EBU en de Jaarbeurs mee te denken over kansen die het songfestival voor Utrecht kunnen betekenen en te verkennen welke rol voor de provincie en voor PS passend zouden kunnen zijn.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat gisteren in Nieuwspoor Den Haag de Utrecht borrel plaatsvond. O.a. sprak hij daar Jan van Zanen en Lucas Bolsius over het succes van winnaar Duncan Laurence, die in Amersfoort woont. De directeur van Utrecht Marketing heeft inmiddels gesproken met de Jaarbeurs en Tivoli Vredenburg om te verkennen welke faciliteiten er zijn voor het songfestival. De EBU onderhoudt daarnaast contacten met Hilversum over de noodzakelijke faciliteiten. De driehoek Amersfoort, Utrecht en Hilversum zou heel interessant kunnen zijn voor de organisatie van het Eurovisiesongfestival. Nu houdt vooral Utrecht Marketing zich met deze zaak bezig. Tegelijkertijd willen GS afwachten waarmee Utrechtse gemeenteraden komen. Komt er een serieuze vraag, dan zal de provincie daarmee aan de slag gaan.

De heer Van Schie kan zich voorstellen dat, wanneer zo'n vraag komt, snel handelen geboden is en dat GS ambtelijke capaciteit ter beschikking stellen om dit te ondersteunen.

Gedeputeerde Van den Berg begrijpt de vraag. Zodra er een verzoek bij de provincie binnenkomt, zal hij dat aan PS voorleggen. Het organiseren van een dergelijk groot festival vereist een goede voorbereiding.

Mevrouw Bittich licht toe dat zij het songfestival dit jaar heeft geboycot wegens de mensenrechtenschennis die in Israel plaatsvindt, maar Denk zou het wel erg leuk vinden wanneer het eurosongfestival volgend jaar in Utrecht georganiseerd kan worden. Lukt dat niet, dan kan getracht

worden om een leuk introductiefilmpje over Amersfoort (waar Duncan Laurence woonachtig is) en Utrecht aan te leveren.

De heer Suna vindt het op zich een goed idee om het Eurovisiesongfestival naar Utrecht te halen maar de PvdA wil dat zoveel mogelijk aan de markt overlaten. De financiën moeten afkomstig zijn van marktpartijen en niet van de provincie. Wel kan de provincie het festival faciliteren, bv. op het gebied van mobiliteit.

De heer Van den Dikkenberg deelt mede dat de SGP er geen voorstander van is het Eurovisiesongfestival naar Utrecht te halen. De VVD is nu scheutig met het beschikbaar stellen van ambtelijke capaciteit, terwijl dat in andere dossiers veelal precairder ligt. Een tip voor het filmpje is het filmpje dat gebruikt werd voor de inwerkdag van regio Amersfoort: dat kan voor het Eurosongfestival ook gebruikt worden als introductiefilmpje van de provincie Utrecht.

De heer Dinklo vindt het eveneens geen populaire gedachte om direct belastinggeld te spenderen aan het Eurosongfestival. FvD is van mening dat de provincie zich daarvoor niet hoeft te spannen. In die zin steunt FvD het voorstel niet.

De heer Dercksen sluit zich daarbij aan. Het was wel een mooi feest, waar de LHBTI gemeenschap in Tel Aviv een feest kon vieren, ongeveer de enige plek in het Midden Oosten waar dat is toegestaan.

De heer Van Oort deelt mede dat ook de ChristenUnie het niet persé noodzakelijk vindt om belastinggeld aan het Eurovisiesongfestival uit te geven. Het is mooi wanneer het festival in Utrecht wordt gehouden, maar dan wel via marktpartijen.

Mevrouw Hoek merkt op dat 50PLUS het een goede zaak vindt wanneer het songfestival in Utrecht wordt gehouden. De provincie kan dat op vele manieren faciliteren, bv. op het gebied van vergunningen. Er zullen vele organisaties zijn die een bijdrage zullen willen leveren.

Mevrouw Vrieling laat weten dat ook GroenLinks het mooi zou vinden wanneer het songfestival naar Utrecht komt. Wat betreft de financiën sluit haar fractie zich aan bij eerdere opmerkingen, dat dit vooral aan de markt moet worden overgelaten.

Mevrouw Veen begrijpt dat alle fracties het positief vinden wanneer het songfestival in Utrecht wordt gehouden, mits dat geen belastinggeld kost en het aan de markt wordt overgelaten. D66 sluit zich daarbij aan.

De voorzitter constateert dat deze commissie een duidelijke boodschap heeft afgegeven. Zij is benieuwd hoe dit onderwerp t.z.t. in PS zal terugkomen.

1.6 [Termijnagenda versie 9 mei 2019](#)

Niet op de termijnagenda staan de verslagen van de AWB adviescommissie (verslag 216, 217 en 218) in relatie tot het rapport kavels Dolderseweg. Dat is wel in de laatste BEM-vergadering aan de orde geweest. De ChristenUnie wacht op de verslagen 216, 217 en 218. Ook is toegezegd dat er over dit

onderwerp een bijeenkomst zou volgen. Dit onderwerp moet derhalve terug op de termijnagenda. Wat is de actuele stand van zaken?

De voorzitter zegt toe dat dit onderwerp aan de termijnagenda wordt toegevoegd.

Er zal een informatiebijeenkomst over het rapport kavels Dolderseweg worden georganiseerd, zodra alle stukken beschikbaar zijn en dat is nu nog niet het geval.

Mevrouw De Haan memoreert de toezegging dat de informatiebijeenkomst nog voor de zomer zou plaatsvinden. Kan zij het college aan die planning houden?

Gedeputeerde Van den Berg zegt dat toe.

De VVD komt terug op twee eerdere toezeggingen van gedeputeerde Van den Berg, nl. dat hij met gedeputeerde Straat zou overleggen over chauffeurstekorten en dat er een memo over Lage Weide zou komen.

Gedeputeerde Van den Berg zegt toe dat het memo over Lage Weide voor de volgende BEM-vergadering zal worden geagendeerd.

Hij heeft inmiddels gesproken met gedeputeerde Straat over de chauffeurstekorten. Binnen de door PS meegegeven focusgebieden is er geen ruimte om binnen onderwijs-arbeidsmarkt die toezegging vorm te kunnen geven. Dat is inderdaad teleurstellend.

2. TER BESPREKING

2.1 Statenbrief Trade en Invest Utrecht Region

Opgewaardeerd door PVV, PvdA en VVD, zie agenda:

PVV: Als doelstelling wordt genoemd om de werkgelegenheid gecreëerd door buitenlandse bedrijven....., te verdubbelen. Waarom buitenlandse bedrijven? Hebben die bedrijven een ruling met de fiscus dat ze hier geen of veel minder dan Nederlandse bedrijven belasting betalen? Wordt daar naar gekeken? Waar moeten de arbeidskrachten vandaan komen? Is er onderzoek gedaan of in Nederland deze arbeidskrachten beschikbaar zijn? Zo nee, waarom doen wij dit? Waarom deze focus op andere landen? Wat is er mis met de focus op Nederlandse bedrijven? Om goed beslagen ten ijs te komen moet weer een groep mensen stad en buitenland afreizen? Hoeveel CO2 uitstoot gaat dat wel niet opleveren, te meer daar de betrokken landen nagenoeg allemaal op een ander continent liggen? Realiseert u zich wel dat hiermee (onbewezen) onomkeerbare processen in gang worden gezet in het klimaat, waardoor dit zo gaat verslechteren (wat dat dan ook mag betekenen) dat we nog sneller dan na 10 jaar allemaal dood gaan? Of geldt dat nu even niet? Klopt het dat men gaat vliegen?

PvdA: Wij zouden graag meer informatie over de voortgang willen weten, ook in relatie met de nieuwe situatie van ROM. Wat is de rol van ROM op dit gebied? Tevens is de vraag of het beleid gericht is op verdere internationalisering. De PvdA vraagt zich af of we hier mee door moeten gaan na 2019 in relatie met de plannen voor de ROM.

VVD: In het stuk wordt aangegeven dat "Op langere termijn zal er vanwege de geplande nieuwbouw (verwachte oplevering: 2022) naar verwachting wel voldoende capaciteit zijn.". De VVD betwijfelt dit naar aanleiding van geluiden uit de markt. Daarnaast is het onze vraag of er behoefte is aan satelliet locaties. Nu wordt er nog wel eens met kinderen gesleept naar het toch al drukke Utrecht. Onderzoek zou naar ons inziens moeten uitwijzen of bijvoorbeeld Nieuwegein, Zeist en/of Amersfoort levensvatbare locaties zijn.

De heer Dercksen wijst erop dat het bedrijfsleven een andere werkwijze hanteert dan de provincie Utrecht. Het bedrijfsleven analyseert eerst welke problemen er moeten worden opgelost. Wil men mensen aan het werk krijgen, dan moet eerst worden nagegaan welk arbeidspotentieel men in Utrecht ter beschikking heeft. Vervolgens moet daar op worden ingezet, wat hem betreft eerst bij

Nederlandse bedrijven en het Nederlandse MKB. Zij zijn de banenmotor in dit land. Nu wordt er veel geld door de provincie en gemeenten, alsmede fte's, ingezet. Dat is de verkeerde volgorde. Waarom wordt dat op deze manier gedaan?

De heer Suna laat aansluitend aan de PVV weten dat ook de PvdA vragen heeft, o.a. over de relatie met de ontwikkeling van ROM. Er wordt nu veel geld aan allerlei initiatieven uitgegeven. Waarom wordt dat niet in ROM meegenomen? Past dit nog wel, ook met het oog op de verdere internationalisering?

De heer De Brey merkt op dat de VVD het een goede zaak vindt dat provincie en gemeenten bouwen aan de internationale school op een nieuwe locatie bij het USP. De VVD hoort wel geluiden uit de markt dat er nog steeds onvoldoende capaciteit zal zijn, wanneer die school gereed is. Utrecht doet het goed als economische regio en er komen veel expats deze kant op. De VVD wil graag in de komende collegeperiode onderzoeken of er behoefte is aan satellietscholen, bv. in de Zuid-West hoek en in de Noord-Oost hoek, bv. in Amersfoort, Zeist of Nieuwegein.

Gedeputeerde Van den Berg onderschrijft de vraag van de PVV dat eerst moet worden gekeken wat men wil bereiken met investeringen in buitenlandse missies om bedrijven naar deze regio te halen of aanwezige bedrijven te versterken. Het gaat in totaal om ca. 1000 buitenlandse bedrijven in de regio Utrecht. Sommige zijn erg groot, bv. A.S. Watson van het Kruidvat in Woudenberg. Daar werken ook veel Nederlandse arbeidskrachten. Er is behoefte aan VMBO- en MBO-leerlingen in die bedrijven. De provincie zet zich in voor een betere aansluiting tussen onderwijs-arbeidsmarkt. Veel van de grote bedrijven bedienen in hun slipstream ook het MKB maar trekken ook arbeidskrachten aan, die men niet vanzelfsprekend aantreft in de Nederlandse bedrijven. Overigens kunnen ook Nederlandse bedrijven prima naar Utrecht komen, evenals buitenlandse bedrijven, zoals Ziggo en Vodafone die hun hoofdkantoor in Utrecht hebben gevestigd. Het liefst accommodeert de gedeputeerde bedrijven die in het profiel "gezond stedelijk leven" passen. Te denken valt aan "life science, groen, gezond en slim". Tegelijkertijd heeft Fujitsu zich in deze regio gevestigd die zich bezig houdt met stamcellen maar ook met kopieermachines. Dat zijn bedrijven die zich in het verleden hier hebben gevestigd. Dat is ook de reden dat Utrecht nog steeds een buitenlandbeleid heeft.

De heer Dercksen begrijpt dat er Nederlanders bij buitenlandse bedrijven werken. Zijn stelling is dat, wanneer er 5000 mensen aan het werk geholpen moeten worden, er eerst een analyse gemaakt moet worden van de mensen die men aan het werk wil helpen. Zo zijn er niet veel IT-ers over. Mogelijk moeten ze dan uit andere landen worden gerekruteerd om hier te komen werken. De vraag is of men dat wil. De PVV vindt het al erg druk in dit land. Er ontbreekt in deze statenbrief een analyse. Het zal vaak gaan om de minder hoog opgeleiden, immers, de hoog opgeleiden zijn in dit land al aan de slag.

Nogmaals vraagt hij een analyse te maken wat betreft de mensen die werk hebben.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat dit ook in de aanpak verwerkt is. Daarbij tekent hij aan dat niet alles te beïnvloeden is omdat het bedrijfsleven een vrij autonome keus maakt wat betreft hun vestigingslocaties. Inderdaad is ICT een punt van zorg. Samen met de opleidingen wordt daar aandacht aan besteed. Overigens is er wereldwijd vraag naar ICT-ers. In dit kader gaat het vooral om

bedrijven die hier gevestigd zijn, met accounts in het buitenland, bv. Bilthoven Biological. In hun laboratoria werkt 75% MBO leerlingen en dat wordt door de provincie gestimuleerd.

Op vragen van de PvdA licht hij toe dat dit een onderdeel is dat in de ROM terecht komt. De provincie pakt dat samen met de stad Utrecht en Amersfoort op, ook om af te stemmen welke economieën het best kunnen worden bediend. Ook het ministerie van EZ heeft de profielen van de provincies scherp op het netvlies. Utrecht krijgt geen “harde maakbedrijven” binnen, omdat deze niet bij het profiel van deze provincie passen.

Op vragen van de VVD licht de gedeputeerde toe dat er bijeenkomsten hebben plaatsgevonden van de EBU met buitenlandse bedrijven om te polsen wat de behoefte is aan een internationale school die gebouwd wordt op het USP, omdat de school op de oude locatie overvol was. Die vraag is ook uitgezet tijdens de zgn. Duitslanddag. Ook de Duitse bedrijven lieten weten dat het beter was de leerlingen wat dichterbij te huisvesten. De Amersfoortse scholenkoepel heeft een onderzoek uitgevoerd en heeft geconstateerd dat er behoefte is aan tweetalig onderwijs maar ook aan het organiseren van een internationale school. Dat is vooral een gemeentelijke en een scholenaangelegenheid. Komen er faciliteitvraagstukken naar boven met betrekking tot de transformatie van gebouwen, dan ziet hij deze graag tegemoet. Verder heeft de provincie alleen een signalerende en ondersteunende rol. In het kader van de komst van de EMA zijn er drie grote steden geweest die € 10 miljoen van de minister hebben ontvangen voor internationale scholen. Helaas was Utrecht daarbij niet aanwezig maar de minister wordt er regelmatig aan herinnerd dat ook Utrecht iets uit die ruif zou willen hebben. Ook op dat vlak wordt er gewerkt aan het financieringsvraagstuk.

Mevrouw Poppe merkt op dat ook de SP niet staat te springen bij al die buitenlandse bedrijven. Op pag. 13 staat: “We delen meer en vaker informatie, data dus. En met die informatie gaan we uiteraard vertrouwelijk om.” Er worden bv. zaken gedaan met India, Taiwan, Japan en China. Haar vraag is hoe die vertrouwelijke informatie wordt geborgd.

Gedeputeerde Van den Berg erkent dat dit aandacht behoeft. Ook het kabinet heeft dienaangaande zorg uitgesproken. Vorige week heeft minister Blok een tweetal brieven naar de Kamer gestuurd over een nieuwe balans die met betrekking tot China moet worden gecreëerd. Het erkennen van een grootmacht is één, maar het erkennen van gegevens, data, privacy en mogelijke infiltratie is iets anders. Er wordt zeer zorgvuldig gehandeld, niet alleen met het oog op China maar ook op andere landen, die de intellectuele kennis van Nederland willen benutten op een wijze die ons niet welgevallig is. Het standpunt van het Kabinet neemt Utrecht mee in het eigen China beleid.

Mevrouw Poppe vindt het voor de hand liggen dat de bedrijven, die van heel ver komen, bij vestiging geen voorrang krijgen maar dat men zich eerst op de Europese bedrijven gaat concentreren. Dat voorkomt tevens vervuiling door de vele vliegbewegingen omdat er van de trein kan worden gebruikgemaakt.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat handelsmissies in Europa inderdaad zoveel mogelijk van de trein gebruikmaken. Echter, er zijn grote bedrijven in Utrecht gevestigd die uit China afkomstig zijn en die veel werkgelegenheid bieden. Ook dat contact moet worden onderhouden. Dat zijn ook de bedrijven die in Engeland gevestigd zijn. PS hebben hem ook gevraagd naar de gevolgen van de Brexit. Er zijn ook kansen voor Utrecht omdat bedrijven wegens de Brexit wellicht naar Utrecht komen en daar de werkgelegenheid komen versterken.

De heer Bart komt terug op de opmerking van de SP. De rijksoverheid heeft protocollen voor het omgaan met dataveiligheid, bv. dat mensen een lege telefoon meenemen tijdens de dienstreizen naar China, zodat er van de telefoon geen data kan worden afgehaald. Hanteert de provincie dergelijke protocollen ook?

Dat wordt door gedeputeerde Van den Berg bevestigd. De afspraak is dat delegaties, die naar China gaan, nooit gebruikmaken van de wifi-instellingen of google op hun telefoons. USB sticks, met presentaties van Chinese bedrijven die worden ontvangen, gaan rechtstreeks de prullenbak in.

De heer Van den Dikkenberg constateert dat de gedeputeerde vooral enthousiast wordt van het bedrijfsleven, met name het bedrijfsleven in het buitenland. Vanmorgen kwam er een burgemeester klagen dat bedrijven, die in de provincie Utrecht gevestigd zijn, de provinciegrens worden overgejaagd omdat ze te weinig ontwikkelruimte krijgen. Hij begrijpt dat de SP eerst wil focussen op het faciliteren van bedrijven die hier al zijn. Dat scheelt veel vliegbewegingen en CO2 uitstoot. Pas daarna moeten de 500 extra banen per jaar worden binnengehaald.

Gedeputeerde Van den Berg memoreert dat hij altijd rapporteert over de resultaten van handelsmissies die in verre landen plaatsvinden. Zijn contacten met Nederlandse bedrijven die in Utrecht gevestigd zijn, zijn veel intensiever dan de buitenlandsreizen. Enthousiast is hij voor het hele vak economie, zeker als het gaat om de regio Foodvalley. Binnenkort verwacht hij een landbouwmissie uit China. Erg mooi is het te constateren dat China zeer geïnteresseerd is in de circulaire landbouw.

De heer Suna merkt op dat het in relatie tot China niet alleen gaat om ICT problemen of spionageproblemen. Daar speelt ook het mensenrechtenprobleem. In relatie tot de hier gevestigde Chinese bedrijven, vraagt hij of de provincie nog steeds kritisch kijkt naar de situatie in China. Wordt dat door Utrecht ook in het beleid meegenomen?

Gedeputeerde Van den Berg wijst erop dat het hier wel gaat om Haags beleid. Het Kabinet gaat over de mensenrechten in het buitenland. Dat neemt niet weg dat het een onderwerp is dat ook door Utrecht wordt aangekaart, zij het wel low profile. Hij gaat er vanuit dat het nieuwe college opvattingen zal hebben over gezonde economie, inclusief mensenrechten, waar en door wie wordt het product gemaakt. Dan gaat het beslist niet alleen om China. Wel moet er een balans worden gezocht en dat houdt in dat Nederland niet altijd het gidsland kan zijn als het gaat om bv. mensenrechten.

De heer Van Oort sluit zich in grote lijnen aan bij de woorden van de heer Suna. Hij voegt eraan toe dat in Den Haag het beleid wel wordt gemaakt maar dat het vervolgens aan de mensen in het land is om te kiezen of er van de geboden ruimte gebruik wordt gemaakt. Hij hoorde zojuist dat mensen met een lege telefoon naar een land moeten afreizen. Zijn advies is: handel drijven doe je met vertrouwen. Als dat vertrouwen er niet is, drijf je geen handel.

De voorzitter rondt de bespreking van deze statenbrief af.

2.2 [Statenvoorstel bijdrage viering van 75 jaar bevrijding](#)

CdK de heer [Oosters](#) deelt mede dat PS in het definitieve statenvoorstel op een beperkt aantal punten een iets andere tekst zullen aantreffen. De belangrijkste correctie heeft betrekking op het ontwerp-besluit. Onder punt 2 wordt voorgesteld de post van € 500.000 te dekken door een mutatie van de post onvoorzien 2019. GS hebben deze post ter beschikking gesteld om deze uitgave uit te doen.

Punt 3 wordt: "De hierbij behorende begrotingswijzigingen op te nemen in de najaarsnota 2019". Dat houdt in dat de wijzigingen pas na instemming van PS in de najaarsnota 2019 zullen worden verwerkt.

De heer [Kocken](#) laat weten dat 75 jaar in vrijheid leven inderdaad moet worden gevierd. Echter, de VVD is niet enthousiast over dit budget met de voorgestelde activiteiten. In totaal gaat het in combinatie met rijksgeld om een bedrag van € 1 miljoen. De VVD ziet niet dat de drie activiteiten in deze provincie het belang van de vrijheid dienen. Daar mag nog een behoorlijke slag in worden gemaakt. In augustus gaat het programma van start maar PS krijgen nu vlak voor de vakantie het verzoek om met het voorstel in te stemmen. In feite is er geen weg meer terug. Hij vraagt waarom dit voorstel zo laat is ingediend. Hoe is dit proces gelopen?

Mevrouw [Poppe](#) deelt mede dat de SP dit een mooi programma vindt. Inderdaad moet 75 jaar vrijheid met zoveel mogelijk mensen worden gevierd. Dat is heel erg belangrijk. In tegenstelling tot de VVD, geeft de SP dit budget liever uit aan een bevrijdingsfeest dan aan de Vuelta. De SP staat geheel achter dit voorstel.

Mevrouw [De Haan](#) geeft aan dat vrede en vrijheid hele belangrijke waarden van onze samenleving zijn. Deze zijn niet vanzelfsprekend. 75 jaar bevrijding is een bijzondere mijlpaal die gevierd moet worden. In algemene zin kan de ChristenUnie met het voorstel instemmen. Wel heeft zij vragen:

- Hoe komt het dat PS zo laat bij dit voorstel worden betrokken? In het stuk staat dat de provincie één van de laatste provincies is die zich gaat bezighouden met de organisatie van de viering van 75 jaar bevrijding.
- Er wordt gesproken over een zo duurzaam mogelijke uitvoering met daaraan de koppeling dat er geen ballonnen worden opgelaten. Als dat de enige reden is van duurzaam, dan is dat nogal beperkt. Zijn er meerdere beelden bij "zo duurzaam mogelijk"?
- De ChristenUnie gaat ervan uit dat deze viering provinciebreed gaat plaatsvinden en dat het geld voor alle gemeenten beschikbaar wordt gesteld.

Mevrouw [Bittich](#) sluit zich aan bij de opmerkingen van de ChristenUnie. 75 jaar vrijheid moet worden gevierd maar PS worden daar wel laat bij betrokken. Is er ook een beeld van de duurzaamheid van het programma? Hoe inclusief wordt de viering 75 jaar vrijheid? Volgens Denk worden bepaalde aspecten onderbelicht. Sinti, Roma en mensen met een andere seksuele geaardheid werden ook vervolgd. Hoe wordt dat in de viering belicht?

De heer [Suna](#) vraagt waarom het geld uit het reservefonds ontwikkeling provincie Utrecht komt, terwijl men bij agendapunt 2.6 te maken heeft met het bevrijdingsfestival maar daarvoor komt het bedrag uit de algemene middelen. Hij vraagt daar uitleg over.

De heer V.d. Dikkenberg deelt mede dat de SGP de viering van 75 vrijheid steunt.

Hij kreeg wel een dubbel gevoel bij de vraag van de VVD over de omvang van het bedrag, terwijl er net carte blanche is gegeven voor het Eurovisie Songfestival terwijl volgens de VVD de viering van de vrijheid niet teveel mag kosten.

De heer Kocken wijst erop dat de VVD nog geen bedrag heeft gekoppeld aan het Eurovisie Songfestival.

De heer Dercksen sluit zich aan bij de opmerking van de SGP richting VVD. Het is heel goed aandacht te besteden aan de viering van 75 jaar vrijheid. Nogmaals stelt hij een vraag over het budgetrecht van PS. Wordt dat achteraf opgelegd, zo ja, dan is dat niet de bedoeling.

Hij heeft het idee dat niet iedereen in dit land de gehele vrijheid kan genieten, zoals ooit de bedoeling was. Zo zijn er Joodse scholen die achter hoge hekken geplaatst zijn, met permanente politiebewaking. Niet iedereen kan een baan vinden omdat hij een bepaalde politieke overtuiging heeft. Bij die vrijheid kunnen derhalve wel kanttekeningen worden geplaatst.

Mevrouw Hoek is eveneens van mening dat er provinciebreed, dus niet alleen in de grote steden, aandacht moet worden besteed aan 75 jaar vrijheid. De gedachte moet levend worden gehouden dat vrijheid ook in de toekomst een kostbaar goed is. Wat 50PLUS betreft gaat het om vrijheid vieren maar is educatie op basisscholen en middelbare scholen ook noodzakelijk, zodat jong en oud in de gehele provincie bij de viering worden betrokken. Educatie mag wat haar betreft extra geld kosten.

Mevrouw Chidi onderschrijft dat vrijheid een groot goed is maar dat is helaas niet voor iedereen in andere landen weggelegd. Het is mooi om de vrijheid te vieren maar ook om te herdenken. D66 kan instemmen met het voorgestelde budget en met de financiële procedure. D66 ziet graag dat de nadruk ligt op de nieuwe generatie, dus de jeugd. Er moet iets worden ondernomen dat blijvend is in de herdenking, en dat moet aan onze kinderen worden meegegeven.

Mevrouw Keller deelt mede dat de PvdD positief tegenover dit voorstel staat. De ChristenUnie stelde vragen over de duurzaamheid van het festival. De PvdD heeft daar wel ideeën over. De vrijheidsmaaltijd kan zeer duurzaam worden door het vegetarisch of plantaardig uit te serveren. Er moeten geen plastic tasje en geen confetti worden gebruikt. Ook zou het goed zijn uitsluitend elektrische bussen te laten rijden. De PvdD wil graag concreet vernemen wat duurzaam is.

De heer Wijntjes deelt mede dat het CDA zich van harte achter dit voorstel schaaft. Langzamerhand verdwijnen de generaties die de oorlog en de bevrijding hebben meegemaakt maar veel ouderen hebben de indringende verhalen van thuis meegekregen. Hij, geboren in 1950, is daar een voorbeeld van. Het CDA weet dat dorpen en lokale historici veel van de geschiedenis hebben vastgelegd. Het zou goed zijn deze te bundelen. Zelf komt hij uit Achterveld. Dat dorp kende veel slachtoffers tijdens de tweede wereldoorlog; er vond een voedselconferentie plaats en het dorp is geëvacueerd geweest. Ook weet hij dat een SS divisie in de buurt van Scherpenzeel heeft huis gehouden. Al die verhalen wil het CDA graag gebundeld zien om tastbaar te maken wat een oorlog betekent in deze provincie. Ook is er veel te verhalen over de Grebbeberg en de Grebbelinie.

Mevrouw Vrielink deelt mede dat ook GroenLinks positief tegenover dit voorstel staat. Er bestaat 75 jaar vrijheid maar in dit land leven ook mensen die in die 75 jaar wel een oorlog hebben meegemaakt of aan verschillende missies hebben bijgedragen. Er zijn ook mensen die hun geboorteland moesten ontvluchten vanwege oorlog. GroenLinks wil ook daar aandacht aan besteden tijdens de viering van 75 jaar vrijheid.

De heer Van Wijk deelt mede dat FvD wel kan instemmen met dit voorstel. Er wordt een bedrag van € 5 ton genoemd, zonder onderbouwing. Kan dat bedrag overschreden worden of moet dit budget voldoende zijn?

CdK de heer Oosters dankt voor de vrijwel unanieme steun om dit budget beschikbaar te stellen voor de viering van 75 jaar bevrijding. Die unanimiteit is een belangrijk signaal voor iedereen die gaat participeren in de festiviteiten, die mede uit dit overheidsgeld kunnen worden gefinancierd.

Een aantal leden heeft terecht de vraag gesteld waarom PS zo laat met dit voorstel geconfronteerd worden. Daar past een excuus bij. Beter ware het geweest dat er vorig jaar ten tijde van de begroting al rekening was gehouden met een budget ten behoeve van de 75 jarige viering van de vrijheid. Toen lag er nog geen concreet verzoek voor, maar diverse provincies hebben toen al rekening gehouden met een budget voor viering van de 75 jaar bevrijding. Dat is niet in de provincie Utrecht gebeurd.

De tweede aanleiding waarom het voorstel nu pas aan PS wordt voorgelegd is dat het V fonds en het nationaal comité de logische volgorde wat wilden omdraaien. Dat heeft ook met tijdsdruk te maken. Zij wilden eerst met elkaar het commitment hebben dat er een budget per provincie beschikbaar komt. Het V fonds is in beginsel bereid de bedragen die de provincies beschikbaar stellen met een zelfde bedrag te matchen. Na dat commitment, met het ondertekenen van een intentieverklaring, wilden de organisaties het programma gaan invullen. Die omgekeerde volgorde is de reden waarom nu pas gevraagd wordt commitment te geven voor het maximaal beschikbaar stellen van € 500.000. Dat bedrag komt alleen ter beschikking wanneer er een programma onder ligt dat de besteding van die middelen rechtvaardigt.

De heer Suna meende dat het bedrag komt uit de reservering post ontwikkelingen Utrecht. Daar wordt niet toe besloten. Die post is in beginsel voor meer structurele activiteiten bedoeld. Overigens bevat die post nu ook onvoldoende middelen. Het voorstel is het bedrag te halen uit de post Onvoorzien 2019 GS. Die post biedt daarvoor nu nog de ruimte. Dit is een jaarlijks terugkerend budget. Deze wijziging zal in begrotingstechnische zin worden vastgelegd bij de vaststelling van de najaarsnota. GS vinden het belangrijk ook dat kredietbesluit aan PS voor te leggen.

De heer Suna kreeg uit de tekst de indruk dat het de bedoeling was het reservefonds te gaan gebruiken. Hij begrijpt dat daarin geen geld zit en dat om die reden nu maar de post Onvoorzien wordt gebruikt. De vraag is gerechtvaardigd of dit wel onvoorzien is.

CdK de heer Oosters herhaalt dat wordt voorgesteld de € 5 ton te betalen uit de post Onvoorzien 2019 GS. Uiteraard kon de viering eerder worden voorzien, maar in de begroting is daarmee geen rekening gehouden. Indien PS het daarmee eens zijn, kan de post Onvoorzien nu worden aangewend voor betaling van de kosten viering 75 jaar vrijheid.

De heer Suna vindt dit toch een merkwaardige gang van zaken. Ter zake verwijst hij ook naar de procedure die bij agendapunt 2.6 is gevolgd.

CdK de heer Oosters vindt dat wel een punt voor de heer Suna. Hij vervolgt dat het programma nog moet worden gemaakt. De aanzet die door het nationaal comité wordt gegeven bevat programmaonderdelen die ook landelijk een rol zullen spelen zoals de vrijheidsmaaltijd, de vrijheidsexpres en de Tweede Wereldoorlog in 100 foto's. Deze zullen worden verrijkt met programmaonderdelen die door de Utrechtse samenleving worden aangedragen. De provincie zal gemeenten en maatschappelijke organisaties vragen projecten te koppelen aan het programma dat door de provincie wordt gefinancierd. Dat wordt een heel breed palet aan programmaonderdelen en dat gaat de gehele provincie aan. Terecht hebben vraagstellers erop gewezen dat dit de hele provincie aangaat. Het is bijzonder belangrijk dat alle gemeenten en alle dorpen in de hele provincie hun activiteiten kunnen uitvoeren, mede met gebruikmaking van de financiële middelen die door de provincie en het Vfonds ter beschikking worden gesteld. Mogelijk kan dat gefinancierd worden door de eigen gemeenten. Inderdaad is het belangrijk dat het programma in zichzelf op onderdelen duurzaam is. Er worden bv. geen ballonnen gebruikt en extra CO2 verbruik wordt voorkomen.

Spreker is van mening dat duurzaamheid in dit kader ook betekent dat de programmaonderdelen bijdragen aan een blijvend besef bij de generaties die de oorlog niet hebben meegemaakt, maar wel het belang van vrijheid weten te waarderen en zich gestimuleerd voelen dat in hun leven uit te dragen en daarnaar te handelen. Dat betekent dat er veel activiteiten voor jongeren en jeugd, en op scholen, moeten worden ontwikkeld. Dat is de sleutel om viering van de vrijheid voor volgende generaties op een eigentijdse manier te kunnen invullen.

Dat is wat hem betreft vrijheid voor iedereen. Actuele vrijheidsvraagstukken in de samenleving, ook internationaal, kunnen heel goed bij de algemene viering van 75 jaar vrijheid worden betrokken. Hij voelt zich door de opmerkingen van PS-leden gestimuleerd om bij de tot standkoming van het programma daar nadruk op te leggen.

De heer Wijntjes legde nadrukkelijk de vinger bij de bedoeling van het nationaal comité en het Vfonds en dat sprak hem aan, nl. de eigen verhalen vertellen. Niets blijft zo goed hangen als de verhalen uit de eigen gemeenschap over hoe belangrijk vrijheid is en welke offers daarvoor gebracht zijn. Zo zal Utrecht in al zijn veelzijdigheid in de programmaonderdelen worden belicht. Hij verwacht dat het programma ongeveer in het najaar gereed is. Hij zal dat dan ter kennis aan PS aanbieden zodat PS kunnen beoordelen of GS in deze missie geslaagd zijn.

Mevrouw Bittich kan zich vinden in de uitleg van de CdK wat betreft de term duurzaamheid, echter, dat is niet de duurzaamheid die zij bedoelde. Nog steeds is haar vraag of dat wordt meegenomen. Inclusiviteit is ook een groot goed. Is er aandacht voor het feit dat vrijheid niet in alle landen vanzelfsprekend is? Er wonen in Nederland mensen die hun eigen land moesten ontvluchten. Jaarlijks wordt de vrijheid in Nederland herdacht, maar dat leeft niet evenveel bij iedereen. De oorzaak volgens Denk is omdat vieringen niet altijd een inclusief karakter hebben. Zo worden Roma en Sinti, die tijdens de Tweede Wereldoorlog werden vervolgd, niet altijd bij herdenkingen herdacht. Zij zou dat actiever terug willen zien in het programma. Denk steunt dit voorstel op voorwaarde dat de duurzaamheid en de inclusiviteit in het programma worden gewaarborgd.

Mevrouw Keller vraagt of er wat betreft de duurzaamheid concrete voorstellen in het plan worden opgenomen.

Mevrouw De Haan sluit zich bij die vraag aan.

De heer Dercksen vindt het opvallend dat tijdens de dodenherdenking op de Dam de bezoekers niet erg divers zijn. Het zou goed zijn te streven naar een samenleving, met mensen die van heinde en verre komen, die zich verdiept in hetgeen hier tijdens de Tweede Wereldoorlog is gebeurd.

Hij vraagt de CdK wat het budgetrecht van PS waard is. In deze vergadering staan twee stukken geagendeerd waarin met potjes wordt geschoven. Al jaren terug liet de PVV weten dat dit lijkt op "balletje, balletje". Als het noodzakelijk wordt geacht, gaat geld van potje naar potje. Wat voor zin heeft het dan dat PS de begroting goedkeuren, terwijl daarin achteraf allerlei verschuivingen plaatsvinden?

De heer Kocken onderschrijft de uitleg van de CdK wat betreft duurzaamheid. Wanneer er 75 jaar vrijheid met elkaar wordt gevierd, dan moet dat volgens de VVD voor iedereen gelden, ongeacht labels die op mensen worden geplakt. Iedereen moet de ruimte krijgen om de vrijheid op zijn eigen manier te beleven en te vieren en voorkomen moet worden dat er teveel politieke stokpaardjes worden bereden.

De CdK de heer Oosters begrijpt dat er behoefte is aan nadere invulling van het begrip duurzaamheid. Hij heeft willen aangeven dat duurzaamheid in dit kader wat hem betreft op twee manieren moet worden opgevat en dat ze beide herkenbaar in het programma zouden moeten terugkomen. Enerzijds dat de activiteit moet bijdragen aan blijvend besef hoe belangrijk vrijheid is en dat daar jaarlijks bij stil wordt gestaan; anderzijds de duurzaamheid, waar mevrouw Keller op doelde. Dat laatste zal zeker aandacht krijgen maar wel moet worden afgewacht welke aanvragen er binnenkomen. Die aanvragen zullen in ieder geval langs de maatlat worden gelegd. Niet duurzame activiteiten komen niet in aanmerking. Programmaonderdelen, die oog hebben voor de moderne samenleving waarin het begrip duurzaamheid op juiste waarde wordt geschat, verdienen wat hem betreft de voorkeur, echter, hij kan er nu niet op vooruitlopen wat dat precies is.

Datzelfde geldt voor de inclusiviteit. De vrijheid wordt door iedereen gevierd, ook met oog voor het internationale perspectief, nl dat onze huidige vrijheid lang niet overal beleefd kan worden. Het wordt een inclusief programma met aandacht voor alle groepen en hun belang bij het kunnen wonen en leven in een vrije samenleving. Hij is het ook met de heer Kocken eens dat er wel gestreefd moet worden naar een gemeenschappelijke viering, dus niet ieder zijn eigen herdenking maar een gezamenlijke viering van 75 jaar bevrijding.

De PVV vroeg specifiek naar het budgetrecht. In dit geval worden PS op dat vlak goed bediend. Het budget onvoorzien 2019 GS is naar zijn aard in de begroting beschikbaar gesteld en kan voor doelen, waartoe GS besluiten, worden ingezet. In dit geval hebben GS ervoor gekozen een fors bedrag in te zetten, omdat het commitment belangrijk is voor het programma. Voor het overige is hij het ermee eens dat zaken, die kunnen worden voorzien, bij voorbaat in de begroting moeten worden opgenomen. Op dat moment kunnen de prioriteiten tegen elkaar worden afgewogen.

De heer Dercksen verwijst naar de brief waarin staat dat GS het bedrag uit het reservefonds ontwikkeling hadden willen halen. Dan is het niet correct om nu te zeggen dat de procedure goed is gegaan. Het geld wordt nu uit het GS budget betaald, maar dat was niet de bedoeling. Het reservefonds bevat te weinig middelen waardoor er nu een beroep op het budget onvoorzien wordt gedaan. Dit hoort zo niet te gaan in bestuurlijk Nederland. Hij roept GS op hier mee voorzichtiger te zijn.

De CdK de heer Oosters is het hiermee eens.

De voorzitter constateert dat alle fracties het eens zijn met het vieren van 75 jaar vrijheid en het toekennen van dit budget. De CdK heeft toegezegd dat PS t.z.t. over het programma zullen worden geïnformeerd. De commissie BEM adviseert dit voorstel als stervoorstel in PS te behandelen.

2.3 Statenvoorstel algemene handreiking participatietrajecten

Mevrouw Boelhauer memoreert dat PS de afgelopen jaren veel over participatie hebben gesproken. Het is heel goed dat dit geresulteerd heeft in dit voorstel. Daar is veel tijd, werk en aandacht aan besteed. Echter, de handreikingen zijn wat terughoudend en weinig aantrekkelijk vanuit het oogpunt van de inwoners. De toelichting op het participatietraject, zoals dat in de organisatie bekeken zou moeten worden, spreekt van een vraagstuk: wanneer is welke inbreng van anderen vereist, welke ruimte is daarvoor, denk aan beleidsruimte, financiële randvoorwaarden, juridische randvoorwaarden, tijd geld en capaciteit. Dat zijn organisatorische zaken met een bepaald jargon. GroenLinks pleit ervoor inwoners uitnodigender te bejegenen om te participeren, zodat ze graag mee gaan doen en meedenken. Zij is wel gecharmeerd van de woorden: erkennen, verrijken en herkennen.

Zij memoreert dat er een nieuw college in wording is. GroenLinks vindt het verstandig dit voorstel vast te laten stellen in een periode, dat het nieuwe college daarover nog een zegje kan doen.

De heer Wijntjes is eveneens van mening dat het een goede zaak dat deze handreiking er nu ligt. Daar moet nu mee geëxperimenteerd worden. Het CDA is het met dit voorstel eens.

Mevrouw Keller deelt mede dat de PvdD positief is over deze handreiking en de participatieladder. Ook de PvdD valt het op dat de provincie Utrecht nogal wat slagen te maken heeft in vergelijking met andere provincies in de afstudeerrapportage burgerparticipatie: zelden of nooit wordt er gebruik gemaakt van de formele weg van het indienen van burgerinitiatieven. Het wordt de inwoners van de provincie Utrecht niet gemakkelijk gemaakt. Het formaliseren van procedures in de handreiking is een stap, maar de PvdD pleit voor meer facilitering en aanmoediging van de inwoners en het wegnemen van belemmeringen om burgerinitiatieven in te dienen, ook om te voorkomen dat de usual suspects van deze mogelijkheden gebruikmaken. Zij hoort graag van de gedeputeerde of dit onderdeel wordt van het genoemde implementatieplan. Worden PS op de hoogte gebracht van dit plan of betrokken bij dit plan?

Mevrouw Veen sluit in grote lijnen aan bij de inbreng van GroenLinks en de PvdD. Het lijkt erop alsof de stukken geschreven zijn vanuit de provincie, nl. er is een opdracht om iets te gaan doen, in plaats van het actief willen betrekken van de burger. Participatie moet meer vanuit het perspectief van de burger worden geschreven. D66 vindt het mooi wanneer Right to Challenge erin wordt opgenomen. Het is mooi dat er zoveel materiaal ligt maar niet duidelijk wordt hoe kan worden voorkomen dat de usual suspects aanschuiven. Graag hoort zij daarop een antwoord.

Mevrouw Hoek merkt op dat 50PLUS dit voorstel van harte toejuicht. De provincie heeft tot nog toe weinig gedaan om de politiek dichter bij de burger te brengen. Er bestaat een staffel van burgerbetrokkenheid, overheidsparticipatie, burgerinitiatieven e.d. Zij wil inhaken op de overheidsparticipatie, met name de bestuurslaag gemeenten. In de gemeente Stichtse Vecht is een

groot bouwproject en de herinrichting van een wijk voortgekomen uit burgerparticipatie. Dat was een hele andere manier van meedenken. De raad moest vervolgens een keuze maken als het gaat om ambtelijke ondersteuning. Daar is een bedrag voor nodig maar dat is er niet. Er is ook te weinig ambtelijke ondersteuning omdat er nog vele andere woonprojecten zijn die gerealiseerd moeten worden. De kleinere gemeenten hebben geen middelen om extra ondersteuning en capaciteit in te kopen om projecten op tijd te realiseren. Het zou goed zijn wanneer de provincie in het kader van participatie een budget vrij maakt, om verzoeken van gemeenten voor inzetten van extra capaciteit voor een participatieproces te kunnen honoreren. Zo kunnen projecten worden gerealiseerd in een kort tijdsbestek. Alles wat met participatie te maken heeft, juicht 50PLUS toe. Zij wil bij dit voorstel vooral een lans breken voor de kleinere gemeenten die onvoldoende middelen hebben om participatietrajecten in voldoende mate te kunnen faciliteren.

Ook de heer Dercksen vindt het een goede zaak de usual suspects bij participatietrajecten buiten de deur te houden. Hoe wordt er geparticipeerd als het gaat om subsidiemolens of subsidiepanelen? Het zou goed zijn dat mensen op een eerlijke manier kunnen participeren, want daar schort het nogal eens aan. Mensen moeten ook kunnen beslissen. Hoe wordt dat vorm gegeven?

De heer Van den Dikkenberg meent dat men eigenlijk niet tegen dit ontwerpbesluit kan zijn. Echter, hij mist in dit voorstel een opdracht en een doelstelling. Hij kan GroenLinks volgen om, wat dit voorstel betreft, het nieuwe college het heft in handen te geven. Het huidige college heeft, ondanks de bevlogen inzet van gedeputeerde Pennarts, weinig op participatiegebied laten zien. Dit rapport is wel een goede opmaat. Wat de SGP betreft is dit een sterstuk en kijkt hij uit naar de ambities van het nieuwe college.

De heer Suna merkt op dat participatie onderdeel is van de onderhandelingen van het nieuwe college. Hij begrijpt de oproep van collega Boelhouwer. Belangrijk is het participatie hoog op de agenda te zetten. Mensen willen vanaf het begin van een besluitvormingsproces betrokken worden en niet pas als het kant en klaar is en ze alsnog kunnen reageren. In dit stuk komt niet duidelijk naar voren hoe mensen vanaf het begin betrokken kunnen worden. Hoe gaat dat plaatsvinden?

Mevrouw Bittich laat weten dat Denk vooral laagdrempeligheid van belang vindt bij de behandeling van burgerinitiatieven en burgerparticipatieprojecten. Burgers moeten weten waar ze moeten zijn, waarvoor, wat er gaat gebeuren, ook om de usual suspects buiten de deur te houden. Tot nog toe is gebleken dat burgers het heel moeilijk vinden om in contact te komen met de provincie. Wat kan er concreet gedaan worden om alle burgers te bereiken? Dat vereist een actievere houding. De andere provincies doen dat veel beter dan de provincie Utrecht. In dit kader vindt Denk het ook belangrijk te kijken naar de mogelijkheden van raadgevende referenda onder burgers. Zijn daar toe mogelijkheden?

Mevrouw De Haan vindt het een goede zaak dat er een stuk ligt over burgerparticipatie maar het voelt ook als een verplichting van de provincie om iets met burgerparticipatie te doen. Zij mist de ambitie hoe dat op een zo goed mogelijke manier kan worden gedaan, waarbij de inwoners zo goed mogelijk worden betrokken. Voorliggend voorstel is vooral een ambtelijk stuk. In de afgelopen jaren was het een zoektocht hoe ervoor kan worden gezorgd dat de inwoners worden betrokken en dat ze het vertrouwen hebben dat hun input er op enigerlei wijze toe doet.

De ChristenUnie steunt het voorstel van GroenLinks om dit stuk aan te houden.

Dit stuk kan nog scherper, bv. als het gaat om het onderscheid tussen burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Zij vraagt of dit stuk gelegd is naast de wijze van participatie, die de provincie bij Maarsbergen heeft vormgegeven. Is casuïstiek van de afgelopen jaren gebruikt, die als kritische tegenspraak tegen dit stuk kan worden gelegd? Daaruit kunnen de verbeterpunten worden gedestilleerd.

De heer Kocken hoort van een aantal partijen dat dit stuk in feite nog niet rijp is voor besluitvorming. Spreker is van mening dat er een mooi voorstel ligt. Wel vraagt hij zich af waarom er maar 2 van de 7 aanbevelingen zijn overgenomen. Graag hoort hij daarover meer.

Hij signaleert dat het middenbestuur een lastige positie heeft als het gaat om betrokkenheid van de inwoners. Hun gemeenten is de eerste overheid waar burgers mee te maken hebben. Tegelijkertijd heeft de provincie de drang om inwoners actief te betrekken, terwijl het in dit huis vaak om redelijk abstracte zaken gaat. Enkele jaren geleden vond hierover een bijeenkomst plaats. De voornaamste conclusie was toen dat een overheidslaag vooral moet open staan voor initiatieven van inwoners. In de handreiking valt hem op dat een bewonersinitiatief pas ondersteund wordt wanneer het binnen het provinciaal beleid past. De VVD kan zich voorstellen dat het heel reflectief kan werken om na te gaan of er wel voor het juiste beleid is gekozen. Ook staat in het voorstel dat het alleen maar kan gaan om bewonersinitiatieven die gemeentegrensoverschrijdend zijn. Echter, de ervaring leert dat er iets in een gemeente kan spelen dat wel een provinciale taak betrof. Hij verzoekt de gedeputeerde genoemde twee criteria uit de handreiking onder de loep te nemen.

De heer Dinklo merkt op dat FvD de partij van de directe democratie is geworden, nadat het raadgevend referendum is afgeschaft. Zijn partij vindt voorliggend voorstel niet ver genoeg gaan. Hij steunt de oproep van GroenLinks om dit voorstel in de nieuwe statenperiode te gaan behandelen.

Er kunnen mooie participatietrajecten worden georganiseerd, er kunnen burgers bij betrokken worden, er kunnen burgerinitiatieven worden gehouden maar uiteindelijk beslissen PS. Inwoners mogen meepraten maar de besluitvorming ligt bij PS. FvD vindt dat het referendum serieus moet worden onderzocht en moet worden meegenomen in de initiatieven die gaan over participatie. Er zijn vele voorbeelden van burgerinitiatieven waar burgers mochten meepraten, terwijl er uiteindelijk geheel andere beslissingen werden genomen dan waarover iedereen had meegepraat. Daardoor ontstaat er onder inwoners veel frustratie. Hij hoort graag van de gedeputeerde hoe het referendum hieraan wordt gekoppeld alsmede de besluitvorming. Er komen in de nieuwe statenperiode vele beslissingen op het pad van de provincie, waarover burgers wat willen zeggen. Juist een referendum of volksraadpleging zorgt ervoor dat niet de usual suspects daaraan mee doen, maar dat iedereen op een laagdrempelige manier inbreng kan leveren.

Mevrouw Poppe leest bij de participatieladder dat gestart wordt met informeren. Echter, daaraan voorafgaand zouden inwoners volgens de SP eerst moeten worden geconsulteerd en zouden de ideeën moeten worden opgehaald voordat er een beslissing wordt genomen. De provincie hoort de inwoners wel, maar er moet daadwerkelijk worden geluisterd zodat er ook iets met die inbreng wordt gedaan. Dat kan zij niet in dit voorstel terugvinden.

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat er in 2015 een motie is ingediend over participatie. In 2017 is er van gedachten gewisseld over de uitgangspunten van participatie en een aantal fracties is

aanwezig geweest in een bijeenkomst van een trainee wat dit onderwerp betreft. Steeds opnieuw bleek dat participatie toch een wat abstract concept is. Iedereen vindt het belangrijk maar het wordt pas betekenisvol wanneer het aan een concreet project wordt gekoppeld. Overigens heeft de provincie zich wel door concrete projecten laten inspireren. Mevrouw De Haan vroeg of er lering is getrokken uit de ervaring met Maarsbergen. Dat is inderdaad gebeurd. TwijnstraGudde heeft onderzoek gedaan en aanbevelingen geformuleerd die in dit stuk zijn meegenomen. De wens leeft in deze commissie om participatie nog meer vanuit de inwoners te beredeneren. Het gaat erom dat participatie aan concrete projecten wordt gekoppeld. Het is aan PS of aan de portefeuillehouder om te besluiten of er een proces van start gaat waarin participatie een rol kan krijgen. Aan dat project gekoppeld, kan de uitnodigende houding van de provincie veel meer invulling krijgen. Zij begrijpt dat de commissie een uitnodigende grondhouding in dit voorstel mist. Zij kan zich daar wel wat bij voorstellen. In de communicatie in algemene zin en in de uitingen van de provincie in regionale bladen en website, kan de grondhouding van de provincie wat betreft burgerparticipatie wat meer expliciet worden gemaakt. Dat kan een goed vehicle zijn voor het nieuwe college om dat nader in te vullen.

De PvdD ging in op een meer uitnodigende opstelling van de provincie maar constateerde ook dat Utrecht op dit vlak meer moet doen dan andere provincies. Kijkend naar Noord-Holland, Zuid-Holland en Flevoland meent spreekster dat vooral Noord-Holland wat verder is in het opzetten van de trajecten. Ook in andere provincies is er een zoektocht gaande om met burgers in contact te komen. In de laatste jaren is er veel meer behoefte ontstaan om dat vorm te geven.

Gevraagd werd om PS bij de implementatiefase te betrekken. Dat lijkt haar verstandig, temeer daar PS ook in de besluitvorming aan zet is. Terecht werd geconstateerd dat er ergens een moment komt waarop PS moeten besluiten.

Zij weet niet of participatie de beste plek is voor the Right to Challenge. Wellicht moet het initiatief voor een aantal zaken soms bij anderen worden gelegd: kunnen anderen het beter, dan worden ze uitgenodigd dat ook daadwerkelijk op te pakken. Dat is een vorm van participatie maar ook een vorm van beleidsvoorbereiding. The Right tot Challenge gaat verder dan participatie: het is het overnemen van initiatief zodat het burgerinitiatief taken van de overheid kan overnemen. Wellicht is het interessant om daarmee in sommige domeinen te experimenteren.

Diverse fracties vroegen hoe de usual suspects kunnen worden voorkomen, nl. dat niet steeds dezelfde personen zich bij behandeling van onderwerpen manifesteren. Daar gaat het h.i. in essentie om bij participatie. Hoe worden mensen benaderd en bereikt die het werkelijk aangaat; daar ligt de uitdaging. Het gaat om meer dan om een inspraakavond organiseren op het provinciehuis. Het gaat juist om mensen overhalen en overreden en om het formuleren van een "what is in it for me" propositie. Dit komt de provincie niet zo maar aan waaien. Hoe worden mensen gestimuleerd om met een burgerinitiatief naar de provincie te komen, hoe weten ze wie ze kunnen opbellen, hoe wordt geregeld dat ze daadwerkelijk worden teruggebeld en dat ze het gevoel krijgen daadwerkelijk met de provincie in gesprek te geraken? Dat is een belangrijke opdracht die in de komende jaren aan bod moet komen.

50PLUS vroeg of er (financieel) kan worden bijgedragen aan participatietrajecten van gemeenten. Spreekster herkent het door mevrouw Hoek geschetste probleem. Participeren kost tijd, geld en aandacht. Zij ziet echter niet snel dat de provincie gaat participeren in projecten van gemeenten. Dat wordt ook verklaard door één van de voorwaarden, nl. dat het moet gaan om grote bovenlokale projecten gerelateerd aan de beleidsdoelen en opgaven van de provincie.

Mevrouw Hoek wijst erop dat gemeenten van de provincie een opdracht krijgen om woonprojecten te realiseren. Het gaat derhalve om provinciale doelstellingen. Het gaat om initiatieven van inwoners ten aanzien van woningbouw die in het participatieproces moeten worden ondersteund. Die lijnen komen samen.

Gedeputeerde Pennarts beaamt dat. Zo heeft zich dat ook bij het project Maarsbergen voorgedaan. Het ging om een lokaal vraagstuk, met lokale mensen maar er lag een provinciale opgave onder.

Overigens kan zij zich voorstellen dat gemeenten er niet op zitten te wachten dat de provincie een rol zoekt in gemeentelijke processen, hoewel het optellen van al die woningbouwprojecten leiden naar een provinciaal doel. Zij heeft daar niet zoveel beeld bij en vraagt zich af of dit een goede inzet is van de energie en middelen. Wellicht kan dit op een zeker moment worden ingebracht, afhankelijk van het onderwerp dat zich aandient.

Mevrouw Hoek kan zich voorstellen dat dit verder wordt uitgewerkt zodat daarmee meer beeld ontstaat.

Gedeputeerde Pennarts komt voorts terug op de vraag van de PVV hoe de mensen uiteindelijk ook bij de besluitvorming worden betrokken. Dat is inderdaad de cruciale vraag. Wanneer gestart wordt met een proces om mensen te consulteren en te informeren, dan staan daarvoor verschillende middelen ter beschikking. Een pasklaar antwoord op de vraag heeft zij niet. Het gaat om de bereidheid om het proces echt van onderop vorm te geven, mensen echt te betrekken en moeite doen om mensen te bereiken die zich niet in eerste instantie aangesproken voelen. Participatie doet ook een beroep op PS bij de besluitvorming. Volgen PS alleen de eigen lijn of zijn ze bereid de informatie mee te nemen die is aangereikt?

De heer Dercksen memoreert dat ook andere fracties vragen stelden over het daadwerkelijk laten beslissen door bewoners. Daar zou het om moeten gaan maar dat komt in dit voorstel niet terug. Hij memoreert dat er in de stad Utrecht een tweetal "circussen" heeft plaatsgevonden, echter de volgorde was: eerst besluiten en pas daarna met bewoners in gesprek gaan. Dat heeft volgens de PVV geen zin. Tijdens het participatieproces over windmolens in Rijnenburg kregen bezwaarmakers in feite niets te vertellen. Dat zijn duidelijke voorbeelden hoe het niet moet. Het gaat erom dat de provincie de mensen serieus neemt, ook als het gaat om het nemen van besluiten. Hij begrijpt dat een provinciaal referendum een miljoen euro kost, dus dat moet men niet iedere week doen. Wellicht kan een referendum wel worden gehouden in een gebied waar het om gaat, en waar mensen de gevolgen dragen van een beslissing. Mensen moeten daar ook kunnen beslissen.

Gedeputeerde Pennarts meent dat er ook een soort lotingsysteem kan worden gebruikt, bv. via de G1000 opzet en de tafels. Zij wil graag meedenken. Dit stuk is een wat theoretische verhandeling hoe met participatie kan worden omgegaan maar het wordt pas relevant en inhoudsvol als het wordt gekoppeld aan een grote opgave van de provincie. Zij is het met de PVV eens dat participatie echt moet worden uitgedragen en dat dit serieus moet worden genomen.

De heer Dercksen komt terug op de G1000. Eén van de mensen van G1000 bracht destijds een bezoek aan de provincie Utrecht. Toen hem expliciet werd gevraagd of de mensen ook mochten beslissen, antwoordde hij dat dat niet de bedoeling was. Uit zijn reactie bleek dat het vooral de usual suspects waren, die tijd en gelegenheid hebben en mondig genoeg zijn om hun zegje te doen. De PVV

is van oordeel dat ook minder mondige mensen kunnen participeren, als ze wel een stem kunnen uitbrengen en kunnen beslissen. Dat is de beste manier voor participatie.

Gedeputeerde Pennarts vindt het relevanter dat de inbreng van PS aan een project wordt gekoppeld in plaats van aan dit stuk. Het gaat hier om een dilemma dat samenhangt met het betrekken van burgers, juist degenen die zich minder gemotiveerd voelen om dat te doen. Zij heeft in die zin ook geen pasklare aanpak.

De heer Dinklo sluit zich aan bij de woorden van de heer Dercksen. Als er niets te besluiten valt, hoeven mensen ook niet te participeren. Nu lijkt het erop dat men een participatietraject gaat opzetten, niet zozeer om mensen een keuze te geven als het gaat om onwettig beleid, maar om een besluit te kunnen nemen omdat er geparticipeerd is, zodat dat maar geaccepteerd moet worden. Wanneer uit de participatie zou blijken dat er geen draagvlak is voor een besluit dat in meerderheid door PS is genomen, dan kan er wat hem betreft beter worden gestopt.

Gedeputeerde Pennarts wijst erop dat PS daar zelf over gaan. Van participatie moet niet hetzelfde worden gemaakt als: "Je doet mee, en daarom mag je besluiten". Dat is niet de definitie van participatie. Het gaat om mensen betrekken bij besluitvorming. De vraag is ook gesteld wie uiteindelijk het besluit neemt en of PS bereid zijn een besluit te nemen dat aansluit bij een meerderheid van de inwoners. Wellicht moeten PS andere afwegingen maken die voor de mensen, die participeren, helemaal niet relevant zijn. Zij kan geen blauwdruk geven hoe dat zou moeten werken maar zij heeft wel begrip voor het dilemma.

Dat participatie hetzelfde zou zijn als het nemen van een besluit is h.i. niet aan de orde.

De PvdA pleitte ervoor inwoners vanaf het begin te betrekken. De ladder geeft daartoe inzicht maar dit heeft ook te maken met het stadium en de opdracht waar het om gaat. Nadrukkelijk werd gevraagd om laagdrempeligheid en het betrekken van alle burgers. Dat is wel gerelateerd aan het onderwerp waar participatie betrekking op heeft. Ook werd het referendum genoemd. Er is in Utrecht een referendumverordening die in 2012 geïnitieerd werd. Het gaat om een raadgevend referendum dat, ook vanwege de kosten, een laatste instrument kan zijn. Een referendum is niet automatisch een eindpunt van een participatietraject.

De ChristenUnie vond dit voorstel een verplicht nummer en had twijfels over de ambitie. Als dat te maken heeft met de toon en de inhoud van het voorstel, dan moet daar goed naar worden gekeken. In de uitnodigingssfeer kan duidelijker worden getoond dat het provinciaal bestuur participatie van groot belang acht. Dat zou een soort aandachtspunt kunnen zijn in stukken, bv. de vraag is hier participatie aan de orde, zo ja, hoe dan, en zo nee, waarom niet.

De VVD vroeg waarom er maar 2 van de 5 aanbevelingen zijn overgenomen. De aanbevelingen van de trainee hadden vooral betrekking op de uitvoering en minder op het proces van het betrekken van burgers. Twee aanbevelingen hadden betrekking op het laatste aspect en die zijn in dit voorstel opgenomen.

De heer Kocken vraagt of de overige drie aanbevelingen, die niet in het statenvoorstel staan, wel worden overgenomen.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat de overige aanbevelingen een rol zouden kunnen spelen in de uitvoering. Zij weet niet of het zinvol is daar nu ook een vaste afspraak over te maken.

De heer Kocken constateert dat PS veel informatie ontvangen over de wijze waarop ondernemers en andere overheden goed door de provincie bediend worden. Nu gaat het om de eigen inwoners, en dan moet alleen het formele stuk worden vastgesteld maar wordt er niets gemeld over de wijze waarop participatie wordt georganiseerd.

Gedeputeerde Pennarts begrijpt dat het gaat om het instellen van een loket burgerinitiatieven voor alle zaken rondom burgerinitiatieven. Twee suggesties zijn in het voorstel geland maar dat wil niet zeggen dat de uitvoering op die manier niet mogelijk zou kunnen zijn. Wellicht heeft dat te maken met de uitnodigende sfeer waarom door een aantal fracties werd gevraagd. Dat geeft wel verantwoordelijkheid voor een brede inzet. Dat is zeker mogelijk maar in dit stuk staat het niet. Wanneer een loket burgerinitiatieven in dit stuk wordt gemist, dan kunnen PS het voorstel amenderen.

De SP had het over eerst consulteren en daarna informeren en vice versa. Politici consulteren ook de burgers en willen weten wat er onder de burgers in algemene zin leeft. Hier gaat het om informeren zodat mensen de goede vragen kunnen stellen. Duidelijk is wel dat men begint bij dat wat mensen belangrijk vinden.

De voorzitter begrijpt dat de vraag hoe participatie moet worden vormgegeven ingewikkeld is, zeker omdat deze kwestie nu in het algemeen wordt besproken en niet aan een onderwerp kan worden gekoppeld. Voorts werd aangegeven dat het nieuwe college hier misschien iets mee wil.

Mevrouw Boelhouwer stelt voor dit pakket, met alle op- en aanmerkingen, door te schuiven naar het nieuwe college die een nieuw voorstel aan PS kan voorleggen. Zij vraagt of ook andere fracties dit voorstel willen aanhouden.

De heer Kocken gaat ervan uit dat de nieuwe coalitie besluitvorming over dit punt wellicht wil uitstellen. Hij kan daarin meegaan, ook gelet op hetgeen er vanavond is gewisseld. Beter is het om met een breder gedragen voorstel te komen. Hij geeft de coalitiepartijen mee om hierover niet met vijf partijen afspraken over te maken, maar om daarover eerst met PS in gesprek te gaan, dus in cocreatie.

Mevrouw Veen wil zich volledig bij GroenLinks aansluiten. Ook in het kader van de Omgevingsvisie moet er een breed participatietraject worden gevolgd. D66 vindt het goed dit voorstel aan te houden.

De heer Dinklo kan zich vinden in het voorstel van GroenLinks. Echter, wanneer in het voorstel niet tot uitdrukking komt hoe de burger over voorstellen gaat meebeslissen, dan wordt het voor FvD heel lastig daar een oordeel over te vormen.

Gedeputeerde Pennarts komt terug op de vraag van de heer Kocken over de aanbevelingen. Zij wil alsnog de laatste passage van het statenvoorstel meegeven, waar staat "realisatie en communicatie: de provinciesecretaris heeft opdracht gekregen om een voorstel te doen voor implementatie". Dat komt tegemoet aan de vraag van de VVD hoe participatie kan worden georganiseerd. Dat stuk wordt opgesteld en daar is ook een datum aan gekoppeld. PS kunnen ook dat deel in hun besluitvorming meenemen, zodat er een compleet overzicht ontstaat.

De heer Kocken vraagt of de provinciesecretaris de opdracht heeft gekregen de andere vijf aanbevelingen te verwerken in het implementatieplan.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat dit niet specifiek onderdeel van de opdracht is geweest. Wanneer PS aangeven dat zij dat belangrijk vinden, dan is het logisch dat die punten in het nog op te stellen implementatieplan worden meegenomen.

De voorzitter stelt voor dit voorstel aan te houden en in de nieuwe collegeperiode opnieuw in te brengen. Gehoord de discussie, gaat zij ervan uit dat het voorstel op onderdelen zal worden aangepast. Aldus wordt besloten.

Mevrouw Boelhouwer dankt de heer V.d. Dikkenberg die complimenteus was richting de gedeputeerde: mevrouw Pennarts is vanavond voor het laatst als gedeputeerde aanwezig.

2.4 [Statenvoorstel verzoek gemeenteraad Utrecht tot beschikbaarstelling van het Integisrapport](#)

De heer Eggermont deelt mede dat hij vorige week donderdag het provinciehuis belde met de vraag hoe het zit met het stuk dat "onder het slot zat". Immers, hij had dat stuk eerder op de gemeentesite zien staan. Nu is het stuk openbaar zodat het bij de voorbereiding kan worden gebruikt.

De heer Van Oort vraagt wat de heer Eggermont in feite bedoelt en over welk document het gaat. Gaat het over het Integisrapport of over de rapporten waarover de voorzitter bij het begin van de vergadering een opmerking over maakte?

De heer Eggermont doelde op het ARK rapport. Oorspronkelijk was dat geheim maar dat is vrijdag openbaar gemaakt.

De SP is erg teleurgesteld over het voorstel. Op pag. 2 staat dat er geen reden is voor een gelijkwaardige informatiepositie van staten en gemeenteraad, eenvoudigweg, omdat met betrekking tot het integrale Integis rapport daar geen reden voor is. De SP is van oordeel dat er wel degelijk een hele goede reden is omdat er een concreet verzoek voorligt. Dat betekent dat de gemeenteraad wel degelijk behoefte heeft aan een gelijkwaardige informatiepositie. PS moeten meewerken aan hetgeen destijds met de gemeenteraad in een memorandum is afgesproken over gelijkwaardige informatiepositie. Nu wordt gesteld dat GS dat niet nodig vinden. Dat gaat de SP echt te ver.

Voorts vraagt de heer Eggermont wat er gaat gebeuren wanneer dit voorstel niet wordt aangenomen. Dan wordt de raad niet geïnformeerd, althans daar gaat hij van uit. Hij vindt dit een vreemd voorstel. Het is te vergelijken met de voorstellen die op het CDA congres werden gedaan. Er moest voor gestemd worden als men tegen was enz. Voorstellen moeten positief geformuleerd worden, dat biedt veel meer duidelijkheid. De SP stelt voor de tekst op pag. 2 als volgt aan te passen "Zoals in het advies is vermeld zouden uw staten het rapport.....aan het gemeentebestuur kunnen toezenden met in achtneming van twee toezeggingen." Zo moet het worden geformuleerd. De huidige tekst is lastig en maakt het voorstel moeilijk amendeerbaar.

Het ARK rapport noemt spreker "ruig en niet correct". Het centrale probleem van dit rapport is dat er slecht onderscheid wordt gemaakt tussen hetgeen bestuurlijk geheim is en wat bestuursrechtelijk geheim is. Er wordt gewezen op een uitspraak over de gemeentewet. Het lijkt alsof de Provinciewet boven de WOB gaat, echter, dat is niet zo. Er worden twee rechtszaken genoemd maar daar gaat het

niet om. Het belangrijkste is dat, indien er een WOB verzoek wordt ingediend, er aan de WOB moet worden voldaan maar ook aan de Algemene Wet Bestuursrecht. Besluiten moeten gemotiveerd zijn en moeten gewogen worden ten opzichte van het algemeen belang van openbaarheid. Dat is hier niet gebeurd op het moment dat PS een besluit over geheimhouding nemen. De SP wil graag dat GS dit voorstel terugnemen en terugkomen met een positief geformuleerd voorstel zodat PS daarover op een goede manier kunnen beslissen. Zo wordt ook duidelijk wat er gebeurt als het voorstel wordt aangenomen dan wel níét wordt aangenomen.

Mevrouw Chidi leest op pag. 3 een uiteenzetting van hetgeen er wordt gevraagd. Het voorstel is te besluiten een verzoek af te wijzen. Dat komt toch tegemoet aan de vraag van de SP?

De heer Eggermont vraagt wat er gaat gebeuren wanneer PS het voorstel afwijzen. Nu staat er: "voorgesteld wordt om te besluiten het verzoek af te wijzen". De raad krijgt het rapport niet als PS dit voorstel aannemen, maar krijgt het ook niet indien PS dit voorstel niet aannemen.

Het is mevrouw Chidi duidelijk dat het dan gaat om het afwijzen van een verzoek.

De heer Eggermont gaat ervan uit dat een besluit gevolgen moet hebben. Duidelijk moet zijn wat de gevolgen zijn, indien een besluit niet wordt aangenomen.

De heer De Brey vindt het voorstel duidelijk en partijen kunnen daar voor of tegen stemmen.

De heer Dercksen vraagt de heer De Brey wat er gebeurt wanneer dit voorstel wordt afgewezen, zoals door de heer Eggermont werd geschetst. Wordt het rapport dan wel ter beschikking gesteld van de gemeente en is dat onder geheimhouding of niet?

De heer De Brey geeft aan dat PS vele rapporten hebben ontvangen en er zijn getuigen gehoord die vertrouwelijkheid is beloofd. Wellicht heeft de provincie in de toekomst ook weer zoiets bij de hand, al hoopt hij dat niet. Hij hecht eraan om mensen, die in vertrouwelijkheid zijn geïnterviewd, te beschermen. Dat is de kern.

FvD geeft aan dat dit een langlopend dossier is waarbij FvD niet betrokken is geweest. Om die reden betracht FvD wat dit betreft terughoudendheid en volgt het standpunt van het college.

De heer Van Oort deelt mede dat de ChristenUnie het verzoek van de gemeenteraad van Utrecht het liefst zou inwilligen, maar tegelijkertijd onderkent zijn fractie dat er vertrouwelijkheid is beloofd. Om die reden en om de achterliggende complexe juridische constructie zal de ChristenUnie het college adviseren de geheimhouding te handhaven, hoezeer dat de fractie ook spijt.

Mevrouw Bittich merkt op dat dit voor Denk een moeilijke afweging is. Haar fractie gelooft in transparantie maar steunt toch het verzoek om geheimhouding te handhaven, voornamelijk omdat de vraag was of dit rapport direct effect heeft op het functioneren van de gemeente. Denk is van oordeel dat dit vooral om een interne provinciale aangelegenheid gaat. Om die reden steunt haar fractie de lijn van het college.

Toch heeft zij begrip voor het standpunt van de SP. Zij vindt dat collega's, die het niet met GS eens zijn, de mogelijkheid moeten hebben de geheimhouding eraf te halen. Zij begrijpt dat het in deze constructie in feite gaat om een keuze tussen "nee" of "nee".

De heer Suna sluit zich aan bij de woorden van de heer Van Oort van de ChristenUnie. Het is niet verstandig risico's te nemen en is het beter geheimhouding te handhaven.

De heer Van den Dikkenberg merkt op dat de gemeenteraad van Utrecht, wat betreft de SGP, weinig met dit rapport van doen heeft. Het delen van de integrale Integis rapportage heeft dan ook geen toegevoegde waarde. Zijn fractie stelt voor het Integis rapport te kuisen van persoonlijke gegevens en dat dan vervolgens volledig aan de raad ter beschikking te stellen.

De heer Eggermont wijst erop dat die optie ook op pag. 2 staat, nl. het verstrekken van een geanonimiseerde versie. Dat komt ook tegemoet aan bezwaren van andere fracties terwijl tegelijkertijd kan worden voldaan aan het verzoek van de gemeenteraad.

De heer Van den Dikkenberg memoreert dat hij vier maanden geleden een zelfde betoog in PS heeft gehouden. De ChristenUnie pleitte er toen voor een einde te maken aan alle discussies, terwijl men nu opnieuw midden in zo'n discussie zit. Beter had men tijd kunnen steken in het kuisen van het rapport, zodat alleen een herkenbare grote lijn overbleef. Die gekuiste versie had de provincie aan de raad kunnen geven. Dan waren deze gesprekken niet meer nodig geweest.

De heer Dercksen onderschrijft de inbreng van de heer Eggermont. Ook hij vraagt wat er gebeurt wanneer dit voorstel wordt afgewezen. Hij wil in PS ook een debat over dit voorstel aangaan. De ervaring leert dat juridische adviezen in dit huis met enige regelmaat met een korreltje zout kunnen worden genomen. Het is zaak dat PS vooral op zijn eigen kennis afgaat.

Wanneer de geheimhoudingsprotocollen van de gemeente Utrecht niet worden vertrouwd, dan is het de vraag wat het openbaar bestuur nog met elkaar moet. De gemeente is onderdeel van hetzelfde project en dit heeft alles te maken met de financiële huishouding en jaarrekening van de gemeente. Over het project Uithoflijn heeft de gemeente wél een jaarrekening uitgebracht, in tegenstelling tot de provincie. Het minste wat de provincie kan doen is de volksvertegenwoordiging in de gemeenteraad zo volledig mogelijk en onder geheimhouding informeren over het Integis rapport.

De heer Suna meent, dat wanneer het rapport ter beschikking van de gemeente wordt gesteld, niet kan worden afgedwongen dat dit onder geheimhouding gebeurt. Het rapport is dan openbaar, en dus voor iedereen vrij toegankelijk, totdat de raad daar weer geheimhouding op legt.

De heer Dercksen vindt het informeren van de raad het allerbelangrijkste. De raad heeft een jaarrekening goedgekeurd terwijl later bekend zal worden of die goedkeuring wel terecht is geweest. Het is voor hem een vanzelfsprekendheid dat de raad het Integis rapport onder geheimhouding ontvangt; daar zijn ongetwijfeld oplossingen voor te bedenken. Als de provincie niet vertrouwt dat de raad geheimhouding zal betrachten, dan is zijn vraag nogmaals wat het openbaar bestuur nog inhoudt.

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS van oordeel is dat het rapport niet mag worden vrijgegeven, om te voorkomen dat er individuen worden beschadigd.

De heer De Brey komt terug op de woorden van de heer Dercksen. Hij begrijpt de stelling dat PS de raad van Utrecht moet vertrouwen. Echter, de provincie heeft de geïnterviewden geheimhouding beloofd. Enerzijds kan men stellen dat iedere medeoverheid te vertrouwen is, maar het gevolg is dan wel dat de kring steeds groter wordt. Hopelijk komen dergelijke onderzoeken niet meer voor, maar het scheppen van een precedent moet worden voorkomen. Wanneer mensen wordt beloofd dat vertrouwelijke stukken geborgd worden, dan moet die toezegging worden nagekomen. Het gaat hier om een principe kwestie.

De heer Dercksen wijst erop dat PS inmiddels voor de helft uit nieuwe leden bestaan, die allemaal kunnen kennismaken van dat geheime dossier. Dat betekent dat de groep met kennis van dat geheime rapport bijna twee keer zo groot wordt. Hij ziet het probleem niet zoals door de VVD is geschetst.

Mevrouw Chidi deelt mede dat D66 het rapport niet ter beschikking wil stellen aan de raad van Utrecht, omdat het afbreukrisico daarvan te groot is. Iedereen kan wat van het juridische advies vinden, maar zoals het er nu voorstaat is het afbreukrisico te groot. D66 is van mening dat de raad van Utrecht met het verkorte rapport van Integis zijn werk kan doen. Zij ziet geen meerwaarde in het ter beschikking stellen van het totale rapport. Daardoor zouden mensen worden beschadigd.

De heer Eggermont vindt het interessant dat een Statenlid beoordeelt dat een raadslid zijn werk kan doen, terwijl het gaat om een verzoek dat de meerderheid van de raad heeft gedaan. Dat is z.i. het toppunt van arrogantie.

Mevrouw Chidi antwoordt dat zij allesbehalve arrogant is, echter, de heer Eggermont kent haar nog niet zo lang.

De heer Van den Dikkenberg hoort de term "afbreukrisico". Hij vraagt om welk afbreukrisico het feitelijk gaat.

Mevrouw Keller deelt mede dat de PvdD zich aansluit bij het standpunt van de SP. Het rapport moet beschikbaar gesteld worden aan de gemeenteraad van Utrecht.

De heer Wijntjes laat weten dat het CDA het rapport niet ter beschikking wil stellen aan de raad. Hij hoort graag van de gedeputeerde in hoeverre de Uithoflijn in de boeken van de gemeente Utrecht is verwerkt. Een en ander staat volgens hem voor 100% in de boeken van de provincie Utrecht.

Mevrouw Boelhouwer merkt op dat GroenLinks bij haar eerder ingenomen standpunt blijft om dit rapport niet verder ter beschikking te stellen, dus niet aan de raad of aan de pers. Zij sluit zich expliciet aan bij de woorden van de heren De Brey en Van Oort.

Gedeputeerde Pennarts hoeft hier weinig aan toe te voegen. Het gesprek hierover is zojuist gevoerd en men heeft het voorstel van GS op waarde beoordeeld. Wel was er een technische vraag: wat

gebeurt er, indien PS niet met voorliggend voorstel instemmen? Dan kunnen PS in meerderheid het besluit amenderen of er kan een motie worden ingediend.

De heer Eggermont meent dat dit voorstel niet amendeerbaar is. Dat is wel een eerste vereiste voor een voorstel. Ook wanneer het woordje “niet” wordt geschrapt, wordt niet helder wat er gaat gebeuren.

De voorzitter begrijpt dat er over dit voorstel een debat in PS nodig is. Voorlopig zal met een klein debat rekening worden gehouden. In PS hoeft alleen gesproken te worden over de kern van dit voorstel, nl. de vraag of het rapport al dan niet ter beschikking van de gemeente Utrecht zal worden gesteld. De discussie over het anonimiseren van dit rapport zal niet worden overgedaan.

De heer Eggermont maar ook de heer Dercksen houden wat dat betreft een voorbehoud.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

2.5 Statenbrief Randstad Voortgangsrapport 2019

Opgewaardeerd door de VVD (onderbouwing zie agenda):

De VVD vindt het stuk kwalitatief onvoldoende. Doelstellingen en resultaten zijn niet benoemd. De VVD wil van het College horen welke concrete resultaten zijn gehaald. Het stuk bevat bovendien politieke stellingnamen waarvan de VVD wil weten of dit Collegestandpunten zijn.

De heer Janssen deelt mede dat de VVD in dit rapport een duidelijke rapportage mist aan hetgeen er concreet aan resultaten is bereikt en wat het voor de inwoners van de provincie heeft opgeleverd. Op pag. 4 staat een raadselachtige zin, nl. “dat de inzet vanuit de provincies is om een eenzijdige focus op een verlaging van Nederlandse afdracht aan de EU te voorkomen.” Is dit een politieke stellingname namens het college van GS? Zo ja, wanneer is die stellingname ingenomen? Zo nee, hoe moet dit zin dan worden gelezen?

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat PS de meer concrete provinciale Europa strategie van de provincie Utrecht aangereikt krijgt. Deze is in februari besproken en is uitgelijnd op bereikte doelstellingen met een financiële doorvertaling naar de fondsen die naar deze regio zijn gekomen. Voor ligt nu op een hoger abstractieniveau de Randstad samenwerking wat betreft Europa. Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht trekken in Brussel gezamenlijk op. Is er behoefte aan wat die samenwerking precies heeft opgeleverd, dan zal zij daarover een stuk naar PS zenden (dat reeds eerder in PS is besproken).

De zin, waarover de VVD een vraag stelde, betreft het gezamenlijke standpunt van de provincies zoals zij zijn verenigd in het Huis van de Nederlandse Provincies. Uitgegaan wordt van de gedachte dat Europa van de regio's is. Daarover bestaat enig verschil van mening met het rijk. De provincies vinden het voor regio's wel degelijk interessant om in Europa middelen te bemachtigen. Zij kunnen zo subsidies bemachtigen die hier anders niet zouden landen. Echter, de provincies hebben een andere waardering en beleving van de Europese geldstromen en het rendement voor de regio's dan het rijk.

De heer Dinklo vindt het een bizar verhaal dat er eerst geld wordt afgedragen aan de EU en dat er daarna met veel kosten moet worden gelobbyd om weer geld terug te krijgen. Hij ziet daar totaal het nut niet van in. Hij stelt voor dat de provincie dit standpunt uitdraagt in alle gesprekken die hierover worden gevoerd.

De heer Janssen ziet het stuk, waarover de gedeputeerde sprak, graag tegemoet. Tegelijkertijd staat hij op het standpunt dat ieder stuk zelfstandig leesbaar zou moeten zijn. Helaas geldt dat niet voor deze statenbrief. Hij begrijpt dat het kennelijk om een collegestandpunt gaat, waarvan hij niet op de hoogte was. Hij sluit aan bij de reactie van de heer Dinklo dat het inefficiënt is eerst geld naar Europa te brengen om het vervolgens proberen weer terug te halen. Het geld moet zoveel mogelijk in Nederland blijven en daar worden verdeeld.

Gedeputeerde Pennarts verduidelijkt dat het hier niet gaat om een collegestandpunt. Dat wordt zo ook niet in het vastgestelde Europabeleid verwoord. Willen fracties dat veranderen, dan zullen ze via PS een nieuwe opdracht aan GS moeten formuleren. Zij begrijpt dat deze statenbrief niet aan de informatiebehoefte voldoet; specifiek wordt gevraagd om de betekenis en gevolgen voor Utrecht. Het gaat hier om een strategische terug- en vooruitblik op hetgeen er speelt op het samenwerkingsniveau, breder dan alleen het Utrechtse belang en de Utrechtse portefeuilles.

De heer Van Oort deelt mede dat de ChristenUnie van oordeel is dat Europa verder gaat dan alleen een boekhoudkundige exercitie. In de ogen van zijn fractie heeft de samenwerking wel degelijk zin. Het is belangrijk dat er gelobbyd wordt. Dat kost een paar centen maar dan heeft men er ook iets voor.

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat onlangs is onderzocht wat de fondsen voor de Utrechtse regio hebben opgeleverd. Ook de resultaten van dat onderzoek inzake de Europese samenwerking zullen naar PS worden gezonden.

De voorzitter rondt de bespreking van dit onderwerp af.

2.6 Statenbrief bevrijdingsfestival Utrecht

Opgewaardeerd door de PVV (onderbouwing zie agenda):

Wij hebben behoefte aan de navolgende informatie: Hoe is dit tekort ontstaan? Is dat incidenteel? Wanneer wisten GS van dit tekort? In hoeverre is GS gedekt door PS om dit geld uit een ander budget over te hevelen ihkv het budgetrecht van PS? Waar is vastgelegd dat bevrijdingsfestivals er zouden zijn voor de betekenis van een pluriforme samenleving? Waarom heeft de provincie het gehele bedrag dat men tekort kwam betaald? Zijn er andere sponsors of geldschietters benaderd of is overwogen om de toegangsprijzen aan te passen? In hoeverre bereiken de bevrijdingsfestivals alle doelgroepen (welke?) en alle lagen van de bevolking?

Gedeputeerde Pennarts licht deze statenbrief in zijn algemeenheid toe. Er zijn andere sponsors en geldschietters benaderd, zoals te doen gebruikelijk bij het organiseren van bevrijdingsfestivals. De praktijk leert dat het moeilijk is om mensen meerjarig te binden aan een bevrijdingsfestival. Feit is dat dit festival voor 30% wordt gefinancierd door de gemeente Utrecht, de provincie Utrecht en het V fonds. De rest wordt binnengehaald via horecaopbrengsten. Het is het enige gratis festival in de provincie Utrecht, gericht op mensen tussen de 20 en 30 jaar waarvan de beleving van de bevrijding wat verder weg ligt. De provincie Utrecht heeft zijn bijdrage eenmalig opgehoogd uit een budget dat

PS in de begroting aan GS heeft toegekend. GS hebben de vrijheid daaruit een bedrag eenmalig voor dit doel aan te wenden. Spreekster zal bij de kadernota een verzoek voorleggen om dit tekort meerjarig te dekken. Ook de gemeente Utrecht heeft haar bijdrage met € 50.000 opgehoogd. Spreekster gaat ervan uit dat ook de gemeente Utrecht dat structureel wil gaan doen. Een bevrijdingsfestival is een bijzonder festival. In alle provinciehoofdsteden maar ook in andere steden wordt het bevrijdingsfestival gevierd, niet alleen met een feest, maar met vele activiteiten erom heen georganiseerd, w.o. lezingen en andersoortige bijeenkomsten. Jonge mensen komen daar in grote getale op af. Daar wordt de gedachte van vrijheid en de waarde daarvan overgebracht. Het bevrijdingsfestival kan dat in de huidige financiële constellatie niet meerjarig volhouden. De provincie heeft gemeend een eenmalige bijdrage te leveren met de intentie om dat meerjarig te doen. Uiteraard hebben PS daar het beslissingsrecht over, indien daarover bij de kadernota een voorstel wordt gepresenteerd.

De heer Dercksen hoort veel informatie die op onderdelen de brief tegensprekt. Hij verzoekt de gedeputeerde schriftelijk op zijn eerdere vragen te reageren. Het eenmalig tekort is betaald terwijl hij nu begrijpt dat slechts 30% door overheden wordt betaald. Hoe zit dat met de meerjarige financiering?

Mevrouw Chidi memoreert dat er in 2020 75 jaar vrijheid wordt gevierd, zoals aan de orde kwam bij agendapunt 2.2. Ter zake verwijst zij naar de discussie die bij dat agendapunt is gevierd.

Mevrouw Hoek vraagt naar de onderbouwing van het bedrag van € 50.000. Zij sluit zich aan bij het verzoek van de PVV, ook als het gaat om de vraag wat er wordt bedoeld met een structurele bijdrage van de provincie. 50PLUS is van mening dat er ook een termijn moet worden gekoppeld aan een structurele bijdrage.

Mevrouw Bittich heeft gelezen dat, vanwege de kwetsbare financiële situatie, de stichting een geldinjectie nodig heeft. Waarom is dat en waarom is het moeilijker geworden om sponsoren te vinden? Hebben sponsoren minder behoefte aan het festival of leeft het gevoel dat de provincie wel zal bijbetalen?

De heer Van den Dikkenberg verwijst naar de behandeling van het agendapunt 2.5 over Europa. Deze statenbrief lijkt daarop. De provincie gaat zijn boekje te buiten en de begroting wordt daarop aangepast en iedereen past wat extra bij, althans daar lijkt het op. Dat wordt zelfs permanent gedaan. De SGP is van mening dat eerst moet worden nagegaan wat er minder en kleiner aan het festival kan, zodat het met bestaande middelen kan worden opgelost. Hij sluit aan bij Denk. Het lijkt er nu op dat de gedachte leeft dat de provincie toch wel bijbetaalt. Althans, dat beeld komt uit de brief naar voren. Hoe kan worden voorkomen dat dit structureel is?

De heer Suna constateert dat er minder vraag en behoefte is aan het bevrijdingsfestival, waardoor er ook minder sponsoren te vinden zijn. De vraag is of er wel mee moet worden doorgedaan om daar geld aan te spenderen terwijl daarvoor onder de burgers minder behoefte leeft. Ook de PvdA vindt dat kritisch moet worden gekeken of het geld wel structureel moet worden ingezet. Dat moet niet zomaar worden gedaan.

Gedeputeerde Pennarts wil een misverstand uit de weg ruimen. PS maken niets structureel. De provincie geeft een eenmalige bijdrage aan het bevrijdingsfestival. GS stellen dat beschikbaar uit een post waarmee dat kan. Gevraagd wordt om meer duiding van de kwetsbare financiële situatie van de stichting. Zij zegt toe dat PS daarover informatie zullen ontvangen. Uitsluitend PS kunnen een besluit nemen over de vraag of er een structurele bijdrage moet worden toegekend, en wat er onder structureel moet worden verstaan.

De heer Suna begrijpt dat niet. Eerder gaf de gedeputeerde aan dat zij bij de kadernota wil terugkomen met een voorstel voor een structurele bijdrage, zoals ook in de stukken wordt aangegeven.

Gedeputeerde Pennarts wijst erop dat PS over de kadernota gaan. Zij of haar opvolger kunnen voorstellen inbrengen bij de kadernota maar uitsluitend PS nemen daarover een besluit.

Ten onrechte wordt er nu een sfeer opgeroepen alsof het zou gaan om een niet gezonde financiële situatie. Dat is niet aan de orde. Het gaat om een precaire situatie voor een festival dat gratis is en afhankelijk is van weersomstandigheden. Er zijn jaren geweest dat mensen opgeroepen werden niet naar het festival te komen, omdat het terrein vol was. Dat waren goede jaren en op zo'n moment wordt er ook goed aan de horeca verdiend. Er zijn ook jaren dat het koud en slecht weer is en mensen niet komen terwijl alle voorzieningen geregeld zijn. De veiligheidsaspecten voor dit soort grote festivals, waar mensen uit alle richtingen komen, zijn enorm en worden ieder jaar duurder. De festivals hebben in die zin met een stijgende kostenpost te maken. Zij wil benadrukken dat er maximaal 30% door overheden en vaste sponsors wordt bijgedragen, maar dat de overige 70% uit de markt moet worden opgehaald. Sponsors vinden is inmiddels voor alle festivals problematisch geworden. Men wil wel in natura bijdragen en dat gebeurt ook. Echter, het financieel mogelijk maken van een festival is ingewikkelder en daar worden overheden voor aangesproken. Heel veel mensen uit stad en regio gaan naar zo'n bevrijdingsfestival. Het is niet voor een selecte groep maar voor iedereen toegankelijk.

In de brief schetst zij een perspectief, nl. dat wat haar betreft dit terugkomt in de kadernota maar uiteraard is de beslissing aan PS.

Zij zal PS een onderbouwing leveren van het aantal bezoekers, de herkomst van de bezoekers en meer inkleuring geven van de precaire financiële situatie van het festival.

Mevrouw Hoek begrijpt dat het festival door vele mensen van heinde en verre wordt bezocht. Dan zijn er ook veel bedrijven die aan dat festival verdienen. Een suggestie kan zijn meer geld via de toeristenbelasting binnen te halen.

2.7 [Statenbrief verslag Europees Erfgoedjaar 2018](#)

Dit agendapunt wordt niet behandeld omdat geen der commissieleden over dit onderwerp het woord wenst te voeren.

2.8 [Statenbrief digitale routekaart voor de informatievoorziening SlimCity 2025](#)

Opgewaarderd door de VVD (onderbouwing zie agenda):

De VVD vindt het stuk kwalitatief onvoldoende. Financiële consequenties zijn niet in beeld, projectrisico's zijn niet benoemd. Wij willen hierover ons ongenoegen uiten en we willen weten of deze zaken bij het College wel in beeld zijn. Zo ja, of wij daar dan ook over geïnformeerd kunnen worden. Verder geeft de notitie geen helder beeld van de huidige stand van zaken. De VVD wil ook met andere fracties de wens bespreken om over ICT ontwikkelingen tijdens een aparte informatiesessie geïnformeerd te worden."

De heer Janssen licht toe dat het de VVD onvoldoende duidelijk wordt waar de provincie precies voor staat als het gaat om IT. Wat wil de provincie precies gaan bereiken, welke middelen horen daarbij en welke risico's loopt de provincie, met name projectrisico's? Hij wil graag een aparte informatiesessie om in bredere zin geïnformeerd te worden.

Gedeputeerde Straat antwoordt dat het gaat om een routekaart en nog niet om een volledige visie, naar aanleiding van een toezegging in relatie tot de kadernota 2018. Om die reden heeft de commissie deze statenbrief ontvangen met routekaart. Hij beaamt dat nog niet alles compleet is. Wel is er vorig jaar bij de kadernota geld beschikbaar gesteld voor het opstellen van de routekaart.

De risico-inventarisatie en de complete aanpak moeten nog verder worden uitgewerkt met betrokkenheid van PS. Hij is erg onder de indruk van de hardware die in dit huis aanwezig ("de spullenboel"). Nu gaat het er vooral om hoe voorzieningen beter en steviger worden ingezet, gelet op de vraagstukken en opgaven die moeten worden aangepakt, dus goede informatievoorziening en een optimaal gebruik daarvan met integratie in de beleidscyclus. Daar wordt hard aan gewerkt. De routekaart wordt nu verder uitgewerkt. Wellicht dat in het inwerkprogramma van PS ruimte is voor informatie over de informatievoorziening en de ICT ontwikkelingen van de provincie Utrecht.

De heer Dinklo sluit zich aan bij de VVD: ook FvD is geïnteresseerd in een informatiesessie. Hij constateert wel dat deze brief erg vanuit de provincie is geschreven maar niet op het publiek, dat diensten wil hebben van de overheid, het zij van provincies, gemeenten of het rijk. Hij stelt voor deze brief vanuit de behoefte van burgers te schrijven.

Gedeputeerde Straat zegt toe dat er een informatiesessie voor PS zal worden georganiseerd. Ook is hij het ermee eens dat het beleid meer moet worden toegeschreven op inwoners en ondernemers en niet alleen maar op de interne organisatie.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

2.9 [Statenbrief vonnis rechtbank Amsterdam claim nabetaling verkoop REMU](#)

Opgewaardeerd door de VVD (onderbouwing zie agenda):

Het vonnis heeft mogelijk vergaande financiële consequenties voor de provincie. De VVD wil de verdere stappen met het College bespreken en tevens het signaal afgeven dat de provincie alles op alles zet om deze zaak ten goede te keren. Dit willen we ook bespreken met de andere fracties, hoe kijken zij hier tegenaan?

Gedeputeerde Straat deelt mede dat de provincie en overige betrokken partners hebben besloten tegen het vonnis in beroep te gaan. Hij verwacht dat daarover op 28 mei een besluit zal worden genomen en daarna zal er een statenbrief met uitwerking volgen. Overigens zijn er geen vergaande financiële consequenties als er geen nabetaling voor de provincie volgt, omdat de provincie niets heeft begroot. Los daarvan vindt de provincie dat zij recht heeft op een nabetaling.

2.10 [Statenbrief stand van zaken en vooruitblik informatieveiligheid en privacy](#)

Opgewaardeerd door de PVV (onderbouwing zie agenda):

De PVV heeft in het verleden haar zorg uitgesproken hoe het met de informatieveiligheid gesteld is. Zeker in het licht dat het college als doelstelling heeft om op termijn te voldoen aan de ISO 27001. Nu 4 jaar verder krijgen wij het idee dat dit doel nog heel ver weg ligt.

De heer Ubaghs is er niet van overtuigd dat in alle lagen van de organisatie de noodzaak van ISO 27001 is doordrongen. Hij vraagt dienaangaande aandacht voor twee specifieke zaken.

- PS zouden op de hoogte worden gehouden van de interne audit maar daar ziet hij niets van terug.
- Twee jaar geleden is een hackers test toegezegd. Alle PS leden hebben een nieuwe lpad ontvangen en nu is het een goede gelegenheid daar een hackers test op uit te voeren. Volgens die ISO norm is dat verplicht.

Gedeputeerde Straat geeft aan dat er in de afgelopen tijd veel is geïnvesteerd in informatieveiligheid en privacy. Met deze statenbrief zijn PS geïnformeerd over de actuele stand van zaken. Het is een lang traject om dit beleid goed voor elkaar te krijgen. Hij heeft vorig jaar aangegeven dat ook hij niet tevreden was over de informatiebeveiliging in de organisatie. Hard is er gewerkt aan verbetering, o.a.

met het oog op de AVG maar er zijn nog de nodige stappen te gaan. Dat heeft met techniek te maken maar ook met cultuur. Er wordt in het bewustwordingsproces geïnvesteerd maar ook dat kost tijd. De ISO certificering zal er niet op korte termijn zijn, maar aan die aanvraag wordt gewerkt. De provincie komt in dit proces van ver en stap voor stap wordt er vooruitgang geboekt. Het doel is nu om in 2023 ISO gecertificeerd te zijn.

Schriftelijk zal hij terugkomen op de vragen van de PVV over de hackers test (waarvan hij niet op de hoogte was) en over de interne audit.

Mevrouw De Haan memoreert dat PS in december 2018 een laatste stand van zaken gepresenteerd kreeg met een vooruitblik in termijnen hoe het proces eruit zou zien. Zij vraagt of de provincie nog steeds in control is met betrekking tot de termijnen die in december 2018 zijn genoemd of is er vertraging opgelopen.

Gedeputeerde Straat verwijst naar het schema in de statenbrief waaruit naar voren komt dat er op een aantal punten vooruitgang is geboekt. Goed en systematisch is uitgewerkt wat er moet gebeuren met daaraan een planning gekoppeld. Per thema wordt aangegeven wanneer men streeft op orde te zijn. Een en ander verloopt volgens planning.

PS zullen regelmatig een rapportage over de voortgang van de informatieveiligheid ontvangen.

De voorzitter sluit dit agendapunt af.

2.11 Statenbrief benoeming algemeen directeur/provinciesecretaris

Opgewaardeerd door de PVV (onderbouwing zie agenda):

In hoeverre is er aandacht besteed aan de deplorabele staat van de organisatie, blijkens personeelsonderzoeken en de dossiers Uithoflijn en Dolderseweg, bij de selectie van de nieuwe provinciesecretaris?

Gedeputeerde Straat licht toe dat er met alle kandidaten voor de functie van provinciesecretaris uitgebreid gesproken wordt over de stand van zaken in de organisatie en de opdracht die de nieuwe provinciesecretaris daarvoor krijgt.

3. SLUITING

De vergadering wordt een moment geschorst omdat mevrouw de Widt de voorzitterskamer overhandigt aan de heer Dinklo.

4. TER INFORMATIE

- 4.1 **Statenbrief omzetting inhuur naar formatie**
- 4.2 **Statenbrief UNESCO Werelderfgoednominatie Romeinse Limes**
- 4.3 **Statenbrief wijziging 2019 Uitvoeringsverordening EBU 2016**
- 4.4 **Statenbrief Europa investeringen in de provincie Utrecht**
- 4.5 **Statenbrief goedkeuren begroting 2019-2022 gemeente Vijfheerenlanden**
- 4.6 **Statenbrief subsidieafwijzing Utrechtse Euro**
- 4.7 **Statenbrief ontwerp programmabegroting 2020 en eerste begrotingswijziging 2019 RUD Utrecht**
- 4.8 **Memo commissie BEM monitoring integriteitsplan**
- 4.9 **Statenbrief uitvoeringsplan regionale maatschappelijke agenda 2019 regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden**

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE FINANCIËLE AUDITCOMMISSIE

De voorzitter, de heer Dinklo, heeft de voorzitterskamer overgenomen en opent deze FAC.

5. ALGEMEEN EN OPENING STUKKEN FAC

5.1 Conceptverslag financiële audit commissie van 28 januari 2019

Het verslag van deze vergadering wordt vastgesteld.

5.2 [Termijnagenda versie 22 mei 2019](#)

De heer [De Brey](#) memoreert dat de Tweede Kamer een methode heeft om snel naar een begroting te kijken. In de provincie Utrecht heet die methode de zgn. methode Germs/Duisenberg. De VVD wil graag met die methode doorgaan. In feite is dat een apolitieke scan om snel te zien hoe de begroting in elkaar zit.

De heer [Wijntjes](#) onderschrijft dat aan dit begrotingsonderzoek een vervolg moet worden gegeven. Hij stelt voor dat er een programma wordt gemaakt van de gehele begroting. Gedurende vier jaar kunnen delen door de FAC worden besproken om tot een conclusie te komen. Recentelijk is dat al met mobiliteit en het landelijk gebied gebeurd, maar er zijn meer thema's te bedenken. Het is erg belangrijk voor PS om te weten wat er precies achter de begrotingscijfers zit.

De [SP](#) en de [ChristenUnie](#) onderschrijven het voorstel van de VVD.

De methode Germs/Duisenberg werd in de vorige statenperiode gebruikt omdat PS te weinig inzicht hadden in de documenten uit de P&C cyclus. Er kan ook weer een moment komen om als PS te besluiten weer met die methode te stoppen wanneer alle P&C documenten goed op orde zijn. Dat moet volgens de [ChristenUnie](#) wel het streven zijn.

De heer [Wijntjes](#) stelt voor dat er in september een voorstel aan de FAC wordt voorgelegd over de begroting, de onderwerpen die reeds volgens de methode Germs/Duisenberg zijn doorgenomen en welke onderwerpen zouden kunnen volgen, een en ander gekoppeld aan een planning. Ook is het zaak dat iedere partij een keer aan de beurt komt.

De [voorzitter](#) constateert instemming met dit voorstel. De griffie zal hiervoor een plan van aanpak opstellen.

5.3 [Statenvoorstel zienswijze begroting 2020 en zienswijze 1^e begrotingswijziging Randstedelijke Rekenkamer](#)

De [voorzitter](#) constateert dat dit voorstel als sterstuk aan PS zal worden gepresenteerd.

5.4 [Statenbrief stand van zaken proces jaarrekening 2017, memo GS en uitgaande brief naar Buitenlandse zaken](#)

Gedeputeerde [Straat](#) memoreert dat PS deze week een statenbrief van GS hebben ontvangen met daarin de laatste stand van zaken omtrent het proces jaarrekening 2017. Onlangs vond er ook een voortgangsgesprek met de accountant plaats. Hij had op basis van dat gesprek de hoop PS meer diepgaand en inhoudelijk te kunnen informeren, echter, hij heeft niet veel meer te melden dan in de statenbrief staat. Het voortgangsoverleg wordt geïntensiveerd en er wordt hard gewerkt aan de afronding van de jaarrekening 2017, "maar de cijfers staan nog niet stil". De planning wordt in de statenbrief vermeld en deze staat nog steeds overeind. Op dit moment lopen er nog wat processen, ook bij EY lopen nog interne reviews op de controle. Zolang de cijfers niet stil staan, kan hij geen definitieve uitspraak doen. Hij betreurt dat zeer, temeer daar de overdracht aan de nieuwe bestuurders aanstaande is. Heel graag had hij als verantwoordelijk portefeuillehouder een laatste check wil doen ten aanzien van de jaarrekening 2017 en dat had hij met de commissie willen delen. Los daarvan zal hij ook de komende anderhalve week hard werken om grip op het resultaat te houden.

Hij gaat nog steeds uit van de planning: 18 juni in GS en 10 juli bij PS. De accountant heeft zich daaraan gecommitteerd.

De heer Wijntjes komt terug op de eindigheid van de termijn van gedeputeerde Straat. Hij wil kwijt dat hij gedeputeerde Straat bijzonder gewaardeerd heeft voor het werk dat hij voor de provincie Utrecht heeft gedaan.

Voorts geeft hij aan dat bij hem de irritatie over de accountant toeneemt. Dit is de vierde of vijfde keer dat er geen hom of kuit wordt gegeven. PS zijn opdrachtgever van de accountant. Dat is in formele zin zeker het geval. Echter, hij heeft nog nooit in zijn leven meegedaan aan een opdrachtverlening waarvan hij niet wist wat het resultaat zou zijn, wanneer het wordt opgeleverd en wat het zou moeten kosten. Dat wordt ook veroorzaakt door de pseudo wetgeving waarmee de accountant mee te maken heeft. Hij zou het erg prettig vinden dat er bij de evaluatie van het proces een mooi overzicht wordt geleverd van de verschillen tussen de jaarrekening die er is en de jaarrekening die de provincie zal ontvangen. Zo kan worden beoordeeld of de kosten van de accountant wel terecht zijn geweest.

De heer Dercksen vraagt waar de heer Wijntjes zijn ingehouden boosheid richting accountant op baseert.

De heer Wijntjes licht toe dat de accountant steeds geen duidelijkheid geeft over termijnen waarin het werk moet worden afgerond.

De heer Dercksen vraagt waarom de heer Wijntjes denkt dat dit aan de accountant ligt.

De heer Wijntjes vermoedt inderdaad dat dit aan de accountant ligt. De pseudowetgeving voor accountants werkt zeer vertragend.

De heer Van den Dikkenberg memoreert dat de accountant meermalen duidelijk aan de FAC heeft uitgelegd dat de accountant puzzels van de organisatie verwachtte terwijl ze alleen maar puzzelstukjes kreeg. Dat betekende dat de accountant zelf veel uitzoekwerk heeft moeten doen en dat dit erg vertragend heeft gewerkt.

Hij vindt het niet helemaal juist de vertraging alleen aan de accountant te wijten.

De heer Wijntjes wil daarom erg graag de analyse zien van “zoek de verschillen tussen twee jaarrekeningen”. Hij wil graag weten of er terecht extra kosten zijn gemaakt in het kader van de jaarrekeningcontrole 2017.

De heer De Brey heeft het afgelopen jaar gemerkt dat de opdrachtverlening aan de accountant door PS/FAC soms politiek getint werd. Het lijkt hem verstandig t.z.t. terug te kijken op het proces en op de aansturing. Zo mogelijk kunnen er staatsrechtelijke aanbevelingen richting Binnenlandse Zaken worden geformuleerd. De vraag blijft hoe een politiek orgaan de accountant moet aansturen.

Voorts signaleert hij dat deze brief gericht is aan Buza en niet aan Biza.

De heer Suna neemt aan dat de frustratie, verwoord door de heer Wijntjes, door allen wordt gedeeld, vooral omdat het proces zolang duurt. Tegelijkertijd moet worden geconstateerd dat dit ook wordt veroorzaakt door interne problemen binnen de organisatie. In die zin heeft de accountant wel recht van spreken.

Hij begrijpt dat de gedeputeerde het jammer vindt dat hij het proces niet kan afmaken terwijl hij daarmee voortvarend aan de gang is gegaan. Ook de PvdA heeft veel waardering voor het werk dat de gedeputeerde heeft verzet. Hij is benieuwd of de jaarrekening 2018 wel in het najaar kan worden vastgesteld. Kan daarover iets worden gemeld?

De heer Hazeleger verwijst naar de mastergrex Hart van de Heuvelrug. De SGP is benieuwd naar de aard van de bevindingen van de accountant in dit project. Eerder heeft hij die vraag in de commissie RGW gesteld maar toen werd er geantwoord dat de bevindingen van de accountant er nog niet waren. Zijn die bevindingen er nu wel? Waar gaat het over en welke vragen zijn er in dat kader gesteld, o.a. over verantwoordelijkheden?

Wanneer er op het hele proces wordt teruggeblikt, dan stelt hij voor ook alle communicatie tussen organisatie en de accountant voor PS in beeld te krijgen om een goed oordeel te kunnen vellen.

De heer Dercksen komt terug op de interne reviews van EY. Beperkt zich dat tot de Uithoflijn of tot een breder pakket aan onderwerpen?

Gedeputeerde Straat kan niet zeker beloven dat de accountantscontrole 2018 in dit najaar kan plaatsvinden, maar hij is wel blij dat er in dit stadium samen met de accountant een datum is vastgesteld. Dat geeft commitment weer en dat stemt hem tot tevredenheid. De planning is dat de jaarrekening 2018 in november aan PS moet worden gepresenteerd. Hij gaat er nu van uit dat dit gaat lukken. Tijdens de controle 2017 is er ook al doorgekeken naar 2018, gelet op doorlopende processen van bepaalde dossiers. Dat zal de planning voor een deel verlichten, echter, er moet voor de controle jaarrekening 2018 nog het nodige gebeuren.

De accountant houdt nu reviews. De accountant heeft het deel Uithoflijn afgerond maar er bleven zaken over waar de accountant ook naar wilde kijken, met name naar de administratie van andere grote projecten. Dat betreft o.a. Hart van de Heuvelrug en het subsidiedossier. Daar gaan de reviews over. Hij weet niet welke vragen er in dat kader worden gesteld. Overigens wil hij met dit vraagstuk terughoudend omgaan om geen verkeerd beeld te schetsen. Hij hecht eraan dat de controle goed wordt afgerond en dat de eindversie in PS wordt besproken.

De heer Hazeleger begrijpt dat de gedeputeerde geen bedragen wil noemen maar dat had hij ook niet gevraagd. Wel hoort hij graag in zijn algemeenheid welke richting het op gaat. Hij begrijpt dat de twee verantwoordelijk gedeputeerden voor dit dossier niet in algemene zin weten waar de vragen van de accountant over gaan. Hij vindt dat vrij zorgelijk.

Gedeputeerde Straat antwoordt dat hij die vraag van de SGP niet had verwacht en zich daar dus niet op heeft kunnen voorbereiden. Hij wil dat nu niet zomaar uit het hoofd doen. In dit dossier is dat te risicovol. Ongeveer weet hij wel wat er speelt.

Dat laatste is nu precies de vraag van de heer Hazeleger.

Gedeputeerde Straat heeft het antwoord niet paraat, omdat hij zich niet heeft kunnen voorbereiden. Het is beslist geen onwil. Hij zegt toe schriftelijk op de vraag van de SGP te zullen reageren.

Hij vindt een evaluatie van het proces een goede zaak. Hij heeft gemerkt dat er geluiden zijn dat de vertraging aan de accountant ligt terwijl anderzijds ook op de interne organisatie wordt gewezen. Waarschijnlijk zijn beide geluiden waar. Inderdaad is PS in formele zin opdrachtgever terwijl PS toch op afstand staan. Ook politiek gezien is PS opdrachtgever en dat maakt het complex. GS zijn geen opdrachtgever richting accountant. Gelet op de ervaringen, is het goed over dit proces na te denken om als PS meer grip op de vragen te krijgen. Ook hij heeft dit als een ingewikkeld proces ervaren ook wat betreft de communicatie. Het zou goed zijn wanneer een klein groepje uit PS daar als een soort vooruitgeschoven post dichter op gaat zitten. Zijn stelling is dat deze casus uniek is in Nederland.

De heer Van Oort geeft aan dat de ChristenUnie deze suggestie graag wil overnemen. Hij wil dit later met deze commissie bespreken.

De heer De Brey vindt dit eveneens een goed voorstel. Hij vraagt of de griffie het voorstel voor een evaluatie nader wil uitwerken.

De heer Dercksen memoreert dat een deel van de uitkering van het rijk bevroren is tot de zomer. Wat betekent de nieuwe datum voor de jaarrekening 2018?

Gedeputeerde Straat antwoordt dat de provincie Utrecht door het rijk 60% op de bevoorschotting is gekort. Die maatregel duurt zes maanden en dat loopt af op 1 juli a.s. Op 2 juli zal het bedrag direct aan de provincie worden overgemaakt. Het gaat hier niet om repressief toezicht van het rijk. Hij heeft de kortingsmaatregel als een stimuleringsmaatregel ervaren van het rijk en een duwtje in de rug om tempo te maken.

De heer Dercksen vraagt of dat op geen enkele manier geclausuleerd is?

Gedeputeerde Straat schetste zojuist de gang van zaken gedurende het 1^e halfjaar 2019. Nu gaat de provincie met de jaarrekening opnieuw over de termijn heen en dan is het aan de minister om daarover te besluiten. Dat heeft de minister nog niet gedaan. Wellicht wordt dan weer volgens dezelfde systematiek gehandeld maar er kunnen ook steviger maatregelen worden genomen of zelfs helemaal geen maatregelen. Over deze kwestie is nog geen uitsluitsel te geven.

De gevolgen van de maatregelen zijn niet ernstig voor de liquiditeitspositie van de provincie. Belangrijk is het dat de jaarrekening 2018 in november wordt opgeleverd en dat daarna het normale ritme weer wordt opgepakt. Hij hoopt van harte dat dit gaat lukken.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

5.5 Statenbrief normenkader rechtmatigheid

De FAC neemt deze brief voor kennisgeving aan.

6. SLUITING

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.

7. INGEKOMEN BRIEVEN

- 7.1 Brief IPO openbaar verslag 24 januari 2019**
- 7.2 Brief ministerie van E.Z. en klimaatonderzoek Planbureau voor de Leefomgeving**
- 7.3 Brief IPO BV openbaar verslag 14 februari 2019**
- 7.4 Brief IPO conceptverslag 14 februari 2019**
- 7.5 Brief overdracht IPO AV leden 20 maart 2019**
- 7.6l Brief Het Utrechtse Archief kadernota en programmabegroting 2020**
- 7.7 Brief IPO formatie en tot standkoming IPO bestuur**
- 7.8 Brief circulaire ministerie BIZA toepassen van de Baseline informatiebeveiliging.**